

Magyarország zöld közbeszerzési stratégiája

2022-2027

Tartalom

1. A stratégia céljai.....	4
2. A zöld közbeszerzések hazai helyzete.....	7
2.1. Hatályos szabályozási környezet.....	7
2.2. A zöld közbeszerzések számának alakulása 2019-2021 között.....	10
2.3. Állami és önkormányzati szervek kezdeményezései a zöld szempontok közbeszerzésekben való érvényesítésére	17
2.4. Az Európai Bizottság megállapításai a magyarországi zöld közbeszerzésekkel kapcsolatban ..	19
2.5. Következtetések.....	20
3. Kapcsolódó nemzetközi és európai uniós célkitűzések.....	21
3.1. Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030.....	21
3.2. Párizsi Megállapodás.....	21
3.3. Körforgásos Gazdaságra vonatkozó Cselekvési Terv	22
3.4. Az Európai Zöld Megállapodás.....	23
3.5. Új Körforgásos Gazdaságra vonatkozó Cselekvési Terv	24
3.6. Digitális Stratégia, Fenntartható Finanszírozás Akcióterv és Európai Klímarendelet	25
4. A zöld közbeszerzéssel kapcsolatba hozható hazai stratégiák és finanszírozási programok	28
4.1. Ágazatközi stratégiai dokumentumok	28
4.1.1. Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési koncepció	28
4.1.2. Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia	28
4.1.3. Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia.....	29
4.1.4. Nemzeti Környezetvédelmi Program	29
4.1.5. Nemzeti Energia- és Klímaterv	30
4.1.6. Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia 2020-2050.....	30
4.1.7. Helyi Klímastratégiák - Fenntartható Energia- és Klíma Akciótervek.....	31
4.2. Ágazati stratégiai dokumentumok	31
4.2.1. Energia.....	31
4.2.1.1. Nemzeti Energiastratégia 2030, kitekintéssel 2040-ig	31
4.2.1.2. Nemzeti Hidrogén Stratégia	32
4.2.2. Közlekedés	32
4.2.2.1. Hazai Elektromobilitási Stratégia – Jedlik Ányos Terv 2.0	32
4.2.2.2. Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia	33
4.2.3. Gazdaságfejlesztés, ipar és vállalkozások	33
4.2.3.1. Irinyi Terv.....	33

4.2.3.2. A magyar mikro-, kis- és közepes vállalkozások megerősítésének stratégiája (2019-2030)	34
4.2.4. Hulladék	34
4.2.4.1. Egyes energetikai és hulladékgazdálkodási tárgyú törvények módosítása	34
4.2.5. Épített környezet	35
4.2.5.1. Nemzeti Épületenergetikai Stratégia	35
4.2.5.2. Hosszú Távú Felújítási Stratégia	36
4.3. A finanszírozást segítő eszközök	36
4.3.1. Ágazatközi programok	36
4.3.1.1. Klíma- és Természetvédelmi Akcióterv	36
4.3.2. Energia	37
4.3.2.1. Energiahatékonysági kötelezettségi rendszer (EKR)	37
4.3.2.2. Megújuló Támogatási Rendszer (METÁR)	38
4.3.3. Közlekedés	38
4.3.3.1. Zöld Busz Program	38
4.3.4. Gazdaságfejlesztés, ipar, vállalkozások	38
4.3.4.1. Zöld Nemzeti Bajnokok	38
4.4. Uniós finanszírozási eszközök	40
5. Intézkedési terv	43
5.1. Célok	43
5.2. Beavatkozási területek, intézkedések illetve eszközök	43
5.3. Intézkedések	44
5.4. Irányítás, monitoring és felülvizsgálat	50

1. A stratégia céljai

Az állami szervek beszerzései európai szinten megközelítőleg a GDP 14%-át teszik ki¹, így a vásárlások nagyságrendje révén a beszerzések feltételrendszere jelentősen képes hozzájárulni egyes társadalmi célok eléréséhez. Ezen célok között – figyelembe véve az uniós gazdaságpolitika fő irányát is – napjainkban kiemelten fontos a környezeti fenntarthatóság elérése a gazdaság működésében.

A zöld közbeszerzési eljárást az Európai Bizottság a Környezetvédelmi szemléletű közbeszerzés című közleményében olyan eljárásként határozza meg, „amelynek alkalmazásakor a hatóságok azoknak az áruk, szolgáltatásoknak és munkálatoknak a beszerzését részesítik előnyben, amelyek más, azonos rendeltetésű árukhoz, szolgáltatásokhoz és munkálatokhoz képest kisebb mértékben terhelik a környezetet”.²

Jelen stratégia is az előbbi meghatározást veszi alapul, azzal a kiegészítéssel, hogy zöld közbeszerzésnek csak azt lehet tekinteni, amikor az ajánlatkérők a közbeszerzéskor az adott árura/szolgáltatásra/építési munkára általánosan vonatkozó kötelező előírásokon túlmenően veszik figyelembe a környezeti szempontokat a közbeszerzésben. Zöld közbeszerzésről beszélünk akkor is, ha kifejezetten a közbeszerzések tekintetében érvényesül olyan kötelező szabály, amely az általánosan kötelezőnél szigorúbb környezeti követelményeket támaszt.

A zöld közbeszerzés fontos eszköze az éghajlatváltozási, erőforrás-felhasználási, fenntartható fogyasztási és termelési környezetvédelmi célok megvalósításának.³ A környezeti előnyökön túl a zöld közbeszerzés számos más közvetlen és közvetett előnyt is hoz magával a társadalom számára.⁴ A zöld szempontok alkalmazása a közbeszerzésekben gazdasági előnyökkel jár és elősegíti az államigazgatás költséghatékonyabb működését, hiszen az életciklus-költségek figyelembevételével pénz, illetve erőforrások megtakarításához is hozzájárul (pl. a vásárolt termék alacsonyabb energiafogyasztása és hosszabb élettartama révén). A zöld szempontokat figyelembe vevő beszerzésekkel a közigazgatás például tud mutatni a társadalomnak, a szempontoknak a társadalom, illetve a gazdaság további szegmenseiben való figyelembevételére ösztönözheti az érintett szereplőket.⁵ A zöld közbeszerzési szempontok alkalmazása hozzájárulhat különösen az ipari innováció ösztönzéséhez, a „zöld” technológiák és termékek kifejlesztése és népszerűsítése útján, ezáltal ösztönözni képes a hazai vállalkozásokat is a versenyképességüket javító zöld technológiák és megoldások alkalmazására.⁶ A zöld közbeszerzés javíthatja a lakosságnak nyújtott szolgáltatásokat, és

¹ Az Európai Bizottság által közzétett adat az Egységes Piaci Eredménytábla honlapján. Elérhető: https://ec.europa.eu/internal_market/scoreboard/performance_per_policy_area/public_procurement/index_en.htm

² Az Európai Bizottság közleménye: Környezetvédelmi szemléletű közbeszerzés COM (2008) 400. Elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0400:FIN:EN:PDF>

³ Európai Bizottság: Zöld közbeszerzés. Kézikönyv a környezetbarát közbeszerzésről. 3. kiadás, 2016. Elérhető: https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/handbook_hu.pdf

⁴ Az Európai Bizottság honlapjának zöld közbeszerzési oldala. Elérhető: https://ec.europa.eu/environment/gpp/benefits_en.htm

⁵ Az Állami Számvevőszék elemzése a zöld beszerzésekről, 21. oldal. 2020. október. Elérhető: https://www.asz.hu/storage/files/files/elemezsek/2020/elemez_zols_beszerzes_20201026.pdf?ctid=1296. 22. oldal.

⁶ Az Állami Számvevőszék hivatkozott elemzése szerint „a következő évtizedben azok lesznek a versenyképes nemzetgazdaságok, amelyek az üvegházhatású gázok kibocsátását mérséklő technológiákat és technikákat nagy arányban fejlesztik és alkalmazzák. Következésképpen Magyarország számára nem csak az a feladat, hogy az üvegházhatású gázok kibocsátását a nemzetközi kötelezettségvállalás arányának megfelelő mértékben mérsékelje, hanem az is, hogy adottságait kihasználva sikeresen kapcsolódjon be a klímavédelmet szolgáló kutatási és fejlesztési folyamatba, fokozva ezzel a

ezáltal az életminőséget (például a tisztább tömegközlekedés javítja a levegőminőséget), valamint elősegítheti adott termékek és szolgáltatások minőségének javulását.

A zöld közbeszerzés alkalmazására vonatkozó döntés néhány olyan ágazattól eltekintve, ahol uniós háttérű kötelező szabályok vannak érvényben, tagállami hatáskörbe tartozik. Az uniós közbeszerzési jog meghatározza a jogi feltételrendszert a környezetvédelmi szempontok figyelembevételéhez, a konkrét közbeszerzési eljárási eszközök alkalmazásához. A tagállamoknak kell azonban kialakítaniuk azt, hogy kormányzati szinten milyen módon kívánják ösztönözni (adott esetben bizonyos körben kötelezővé tenni) a zöld közbeszerzések alkalmazását. A stratégia megalkotása tehát ahhoz szükséges, hogy kijelölje a zöld közbeszerzéssel kapcsolatos kormányzati elképzelések és megközelítés fő irányait. A stratégia olyan intézkedéseket irányoz elő, amelyek egységes keretbe foglalják a zöld közbeszerzéssel kapcsolatos ágazati intézkedéseket, valamint biztosítják az eredmények monitoringját. Meg kell jegyezni, hogy az újabb európai uniós jogalkotási fejlemények abba az irányba mutatnak, hogy változik a zöld közbeszerzések uniós megközelítése és a következő években uniós ágazati jogszabályokban is egyre több, a zöld közbeszerzés konkrét alkalmazására vonatkozó kötelezés jelenik meg. Erre tekintettel is indokolt a kormánynak tervezett lépéseket tennie annak érdekében, hogy mind a hazai ajánlatkérői, mind az ajánlattevői oldal felkészülten fogadhassa a zöld közbeszerzés szélesebb körű elterjedését.

A zöld közbeszerzés gyakorlati alkalmazásával kapcsolatos legnagyobb kihívást gyakran az jelenti, hogy az egyaránt igényel közbeszerzési jogi, az adott beszerzés tárgyával és piacával, valamint a beszerzés tárgyának környezeti jellemzőivel kapcsolatos műszaki jellegű ismereteket. Ebből a jellemzőből adódik, hogy a kötelezést előíró szabályok, valamint azok a segédanyagok, amelyek ösztönzik a zöld közbeszerzések elterjedését, uniós szinten ágazati, valamint termék-, illetve szolgáltatás-specifikus megközelítésben készülnek. A hazai megközelítés sem lehet ettől eltérő: míg a jogi keretek ismertetése, illetve általában a zöld közbeszerzések népszerűsítése lehetővé tesz általános jellegű intézkedéseket is ezen a területen, a zöld közbeszerzés gyakorlati alkalmazásának érdemi előmozdítása csak ágazat-specifikus vizsgálatokra, illetve előírásokra támaszkodva történhet.

Magyarországon a zöld közbeszerzésre vonatkozó stratégia kialakításakor figyelembe kell venni azt, hogy bár több állami és önkormányzati szereplő felismerte a zöld közbeszerzés fontosságát, végez azzal kapcsolatos ismeretterjesztést vagy jelenít meg gyakorlatában egyes zöld szempontokat, a zöld közbeszerzés nem általánosan elterjedt az ajánlatkérők körében. Az ajánlatkérők kockázatkerülése, a vezetői elkötelezettség hiánya és a szükséges szakismeretek, illetve az alkalmazásban is bevált és könnyen átvehető jó gyakorlatok megismertetése mind olyan kihívások, amelyeket a stratégia által előirányzott intézkedési terv figyelembe vesz. A zöld közbeszerzésekre vonatkozó megközelítésnek azt is figyelembe kell vennie, hogy kötelezések olyan körben, illetve azt követően írhatóak elő, hogy rendelkezésre állnak a célszerű és szakszerű gyakorlati alkalmazás előfeltételei.

versenyképességet. A közsférában megvalósuló kiszámítható és innovatív beszerzések hosszú távon erősítik az államigazgatás költséghatékony működését.”

A zöld közbeszerzés hangsúlyos területeinek kiválasztásakor különösen a következő szempontokra érdemes tekintettel lenni: az adott ágazat alkalmas-e a zöld szempontok integrálására, illetve (uniós vagy hazai szinten) léteznek-e már kidolgozott módszertanok a zöld közbeszerzés gyakorlati alkalmazására, az elérhető környezeti és társadalmi (különösen az emberi egészségre gyakorolt) hatásokra, figyelembe véve az egyes beszerzési tárgyak közbeszerzési volumenét és az adott beszerzési tárgy környezeti jelentőségét, más ágazati szakpolitikákhoz való illeszkedés, a hazai iparstratégiai szempontok figyelembevétele a gazdasági hatásokat illetően (különösen a hazai ajánlattevők felkészültsége), a különböző típusú beszerző szervek eltérő felkészültsége.

Jelen stratégia a fentiekre tekintettel egyrészt általános célkitűzésként határozza meg a zöld közbeszerzések elterjedésének segítését. Célként tűzi ki, hogy 2027-re a zöld szempontokat tartalmazó hazai közbeszerzések száma érje el a közbeszerzések teljes számán belül legalább a 30%-ot. E célszámot a stratégia a nemzeti eljárásrendben lefolytatott zöld környezetvédelmi szempontokat tartalmazó közbeszerzések 2019 és 2021 közötti években mért százalékos értékeit figyelembe véve határozza meg, törekedve arra, hogy annak elérése reálisan megvalósítható legyen a Stratégia által felölelt időtartamon belül. Ennek érdekében a szükséges intézkedéseknek első lépcsőként a szélesebb körű elterjedés szakmai előfeltételeit kell biztosítani. Lényeges, hogy a stratégia nem elsősorban egy mennyiségi célkitűzés megvalósítására törekszik, hanem arra, hogy olyan módon történjen a zöld közbeszerzés szélesebb körű alkalmazásának elterjedése, amely a környezet, az állam és a gazdaság számára is valóban értéket képvisel. A stratégia végrehajtásának monitoringja során a célérték teljesülését a közbeszerzésekért felelős miniszter nyomon követi és az időszakos felülvizsgálat keretében javaslatot tehet annak emelésére a hátralévő időszak tekintetében.

A 2027-es évre célul kitűzött százalékarány egy általános célértéknek tekintendő a közbeszerzések körében, a stratégia ugyanakkor előírja azokat is, hogy egyes ágazatspecifikus előírásokban, egyes termékek, termékcsoportok vonatkozásában eltérő – magasabb, akár 100 %-os – célkitűzés érvényesülhet.

A stratégia rövid áttekintést ad a zöld közbeszerzések hazai helyzetéről (2. fejezet), majd bemutatja azokat a nemzetközi célkitűzéseket és európai uniós szakpolitikai irányokat, amelyekhez a stratégia kapcsolódik (3. fejezet). Ezt követően – figyelemmel arra, hogy a zöld közbeszerzés számos ágazaton átívelő terület –, a hazai ágazati szakpolitikai kapcsolódásokat tekinti át a stratégia, illetve azon kormányzati finanszírozást adó programokat, amelyekhez adott esetben kapcsolhatók közbeszerzési intézkedések (4. fejezet). Ezt követi a konkrét intézkedési terv és a végrehajtás nyomonkövetését szolgáló lépések ismertetése (5. fejezet).

A zöld közbeszerzés a környezeti fenntarthatóság célja révén számos ágazati szakpolitikai területhez illeszkedik és segítheti azok céljainak megvalósulását. A zöld közbeszerzés akkor tud igazán hozzájárulni a hazai vállalkozások versenyképességéhez, ha a vállalkozások számára is elérhetőek olyan finanszírozási programok, amelyek lehetővé teszik a közbeszerzések kínálati oldalán a környezetbarát technológiákba való beruházást, környezetvédelmi vezetési rendszereknek való megfelelést, ökocímkek megszerzését stb. A stratégia ezért más ágazati, illetve finanszírozási eszközök tervezéséhez is kapcsolódik.

A fentiekben már említettük, hogy a zöld közbeszerzés hazai céljainak kijelölése kapcsán lényeges kiindulópontot jelent, hogy hogyan alakul a közbeszerzéseken belül az egyes beszerzési tárgyak volumene. Ennek szemléltetését szolgálják a stratégia függelékében foglalt statisztikai ábrák.

2. A zöld közbeszerzések hazai helyzete

2.1. Hatályos szabályozási környezet

Az Országgyűlés a közpénzek hatékony felhasználásának átláthatósága és nyilvános ellenőrizhetőségének biztosítása, továbbá a közbeszerzések során a tisztességes verseny feltételeinek megteremtése érdekében, a helyi kis- és közepes vállalkozások közbeszerzési eljárásokba való bekapcsolódásának, valamint a környezetvédelem és az állam szociális célkitűzéseinek elősegítése céljával alkotta meg a jelenleg is hatályos közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvényt (a továbbiakban: Kbt.).

A hatályos Kbt. több rendelkezése is lehetővé teszi az ajánlatkérők számára, hogy a közbeszerzési eljárásaik lebonyolítása során zöld, környezetvédelmi szempontokat írthassanak elő, ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy e szempontok alkalmazását a vonatkozó rendelkezések nem teszik kötelezővé. E szempontok a nyertes ajánlattevő kiválasztása, a szerződés teljesítésére vonatkozó feltételek, az alkalmassági követelmények, illetve a műszaki leírás meghatározása során jelenhetnek meg a közbeszerzési eljárásban.

A Kbt. a nyertes ajánlattevő kiválasztásával kapcsolatban írja elő az ajánlatkérők számára, hogy azok kötelesek a közbeszerzési eljárásukat megindító felhívásban meghatározni azt a szempontot vagy szempontokat, amelyek alapján a számukra – az adott esetben szociális, társadalmi és környezetvédelmi szempontból is – gazdaságilag legelőnyösebb ajánlatot kiválasztják. A Kbt. szerinti értékelési szempontok lehetnek a legalacsonyabb ár, a legalacsonyabb költség, illetve a legjobb ár-érték arányt megjelenítő olyan – különösen minőségi, környezetvédelmi, szociális – szempontok, amelyek mellett az ár vagy a költség is szerepel. A legjobb ár-érték arányt megjelenítő szempontok vonatkozhatnak környezetvédelmi szempontokra is. A gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat kiválasztására vonatkozó rendelkezések között külön nevesítési az életciklusköltség-számítás módszer – mint értékelési szempont – ajánlatkérők általi alkalmazásának lehetőségét.

A Kbt. az ajánlat kiválasztására vonatkozó szempontok mellett lehetővé teszi az ajánlatkérő szervezetek számára, hogy a szerződés teljesítésére vonatkozóan sajátos, különösen szociális, környezetvédelmi, illetve az innovációt ösztönző feltételeket határozzanak meg. Az ilyen szerződéses feltételeket az eljárást megindító felhívásban is fel kell tüntetni, a részletes követelmények pedig az egyéb közbeszerzési dokumentumokban is megadhatóak.

Az értékelés, illetve a szerződés teljesítésével kapcsolatos feltételek, valamint a műszaki leírás meghatározása tekintetében a hatályos Kbt. – az uniós irányelvekkel összhangban álló feltételekkel – kifejezetten rögzíti a különböző típusú, fajtájú címkék közbeszerzési eljárásokban való használatának lehetőségét is. Ilyen címkék lehetnek például az európai,

nemzeti vagy nemzetközi öko címkék, energiahatékonysági címkék. Magyarországon a Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft. végzi a környezetkímélő termékek és szolgáltatások megkülönböztető megfelelőség tanúsító rendszereinek működtetését. A Kft. feladata a magyar „Környezetbarát Termék” védjegy és az Európai Unió öko címkéjének pályáztatása és odaítélése a vonatkozó magyar és uniós jogszabályok alapján. Az öko címkék alkalmazásáról a hazai közbeszerzésekben nem állnak rendelkezésre átfogó adatok. Általában az öko címkék kapcsán elmondható, hogy a hazai vállalkozások számára egyelőre kevés a motiváció, hogy költségeket és erőforrásokat fordítsanak az öko címkék megszerzésére.

A hatályos Kbt. felhatalmazó rendelkezései között szerepel, hogy a Kormány rendeletben szabályozhatja az egyes beszerzési tárgyak tekintetében az alkalmazandó értékelési szempontrendszerre és módszerre vonatkozó részletes szabályokat, a szociális, különösen foglalkoztatási és környezetvédelmi, fenntarthatósági, energiahatékonysági szempontoknak a közbeszerzésben történő érvényesítésének kötelező eseteit és módjait, ideértve a fenntartott közbeszerzés kötelező alkalmazása előírását is. Adott esetben tehát lehetőség van a zöld közbeszerzéseket illetően kötelező részletszabályok megalkotására, ilyen szabályok ugyanakkor az uniós szinten előírt kötelezéseken túlmenően nincsenek hatályban.

Egyebekben a Kbt. – az uniós irányelvi háttér alapján – három olyan környezetvédelmi egyezményt nevesít, amelyeknek való megfelelés az ajánlat, részvételi jelentkezés érvényességének feltétele:

- Bécsi Egyezmény a sztratoszferikus ózonréteg védelméről és annak Montreáli Jegyzőkönyve az ózonréteget lebontó anyagokról;
- a veszélyes hulladékok országhatárokat átlépő szállításának ellenőrzéséről és ártalmatlanításáról szóló bázeli egyezmény (Bázeli Egyezmény);
- Stockholmi Egyezmény a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról.

A Kbt. végrehajtási rendeletei további lehetőséget, illetve támpontokat adnak az ajánlatkérők számára a zöld, környezetvédelmi szempontoknak a közbeszerzési eljárásokban való alkalmazására, a kiválasztás, valamint az ajánlattevők alkalmasságának megállapítása és a műszaki leírás meghatározása tekintetében.

Az építési beruházások, valamint az építési beruházásokhoz kapcsolódó tervezői és mérnöki szolgáltatások közbeszerzésének részletes szabályairól szóló 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet I.) előírja, hogy a tervező kiválasztására irányuló eljárásban a közbeszerzési dokumentumoknak – amennyiben az adott tervezési munka esetében értelmezhető – tartalmaznia kell többek között az energiatudatosságra, a megfelelő alapanyag hasznosításra, a környezetvédelmi szempontokra és a fenntartható építészet követelményeire vonatkozó tájékoztatást is. A Korm. rendelet I. a tervező és mérnök kiválasztása valamint az építési beruházás esetében is az ajánlatkérő által alkalmazható értékelési részszerzőpontok között nevesíti egyebek mellett a környezetvédelmi, fenntarthatósági megoldásokat.

A közbeszerzési eljárásokban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának, valamint a közbeszerzési műszaki leírás meghatározásának módjáról szóló 321/2015. (X. 30.) Korm.

rendelet (a továbbiakban Korm. rendelet II.) rögzíti, hogy a közbeszerzési műszaki leírást – az Európai Unió jogával összeegyeztethető kötelező műszaki szabályok sérelme nélkül – az ajánlatkérő teljesítmény-, illetve funkcionális követelményekkel (beleértve a környezetvédelmi jellemzőket) is megadhatja. Ajánlatkérő továbbá a szerződés teljesítéséhez szükséges műszaki, illetve szakmai alkalmasság igazolása érdekében előírhatja az ajánlattevőnek és a részvételre jelentkezőnek indokolt esetben azoknak a környezetvédelmi intézkedéseknek a leírását, amelyeket az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező a teljesítés során alkalmazni tud.

Összességében a hatályos közbeszerzési szabályozási környezettel kapcsolatban megállapítható, hogy az sokféle módon lehetővé teszi a zöld, környezetvédelmi szempontok beépítését a közbeszerzési eljárásokba. Maga a zöld közbeszerzés alkalmazása ugyanakkor a szűk körű kötelezéseken túl elsősorban az ajánlatkérők elkötelezettségén és szakmai felkészültségén múlik.

A zöld, környezetvédelmi szempontok közbeszerzésekben való alkalmazására egy-egy – az energetika, illetve a közúti közlekedési ágazatra vonatkozó – jogszabály tartalmaz kifejezetten kötelező rendelkezéseket.

Az energiahatékonyságról szóló 2015. évi LVII. törvény az energiahatékonyságról, a 2009/125/EK és a 2010/30/EU irányelv módosításáról, valamint a 2004/8/EK és a 2006/32/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2012/27/EU irányelv 6. cikkével összhangban⁷ kötelezően előírja a központi ajánlatkérő szervek meghatározott köre számára, hogy az uniós értékhatárt elérő vagy meghaladó beszerzéseik esetén kizárólag magas energiahatékonyságú termékeket, szolgáltatásokat és építési beruházásokat rendelhetnek meg, amennyiben ez összeegyeztethető a költséghatékonysággal, a gazdasági megvalósíthatósággal, a fenntarthatósággal, a műszaki alkalmassággal, valamint a verseny megfelelő érvényesülésével.

A környezetkímélő és energiahatékony közúti járművek beszerzésének előmozdításáról szóló 48/2011. (III. 30.) Korm. rendelet az ajánlatkérő szervezetek és az autóbuszos közszolgáltatók vonatkozásában írja elő, hogy azok kötelesek a közúti járművek beszerzésekor figyelembe venni a kormányrendeletben meghatározott, a járművek üzemeltetésével járó, azok teljes élettartamára megállapított energetikai és környezeti hatásokat, melyeket vagy műszaki alkalmassági kritériumként való előírással vagy azok értékelési részszempontként való megjelenítésével kötelesek érvényesíteni. A rendelet a tiszta és energiahatékony közúti járművek használatának előmozdításáról szóló 2009/33/EK Európai Parlamenti és Tanácsi irányelv átültetését célozta. A tiszta és energiahatékony közúti járművek használatának előmozdításáról szóló 2009/33/EK irányelv módosításáról szóló 2019/1161/EU irányelv módosítja az eredeti irányelvet, mely a korábbiakhoz képest jelentős előrelépést jelent a

⁷ Az energiahatékonyságról, a 2009/125/EK és a 2010/30/EU irányelv módosításáról, valamint a 2004/8/EK és a 2006/32/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2012/27/EU irányelv 6. cikk (1) bekezdés: (1) A tagállamok biztosítják, hogy a központi kormányzatok – a III. mellékletnek megfelelően – csak magas energiahatékonysági teljesítményű termékeket, szolgáltatásokat és épületeket szerezzenek be, amennyiben ez összeegyeztethető a költséghatékonysággal, a gazdasági megvalósíthatósággal, a tágabban értelmezett fenntarthatósággal, a műszaki alkalmassággal, valamint a verseny megfelelő érvényesülésével. Az első albekezdésben meghatározott kötelezettség a termékek, szolgáltatások és épületek közintézmények általi beszerzéséről szóló szerződésekre alkalmazandó, amennyiben az ilyen szerződések értéke eléri vagy meghaladja a 2004/18/EK irányelv 7. cikkében meghatározott értékhatárokat.

Elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hu/TXT/?uri=CELEX:32012L0027#d1e1566-1-1>

környezetkímélő technológiák elterjedése és a piac ősztönzése terén. Az új irányelv alapján – amelynek a tagállamoknak 2021. augusztus 2-től kell megfelelnie⁸ – a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy megfeleljenek az adott időszakban az irányelv által meghatározott tiszta közúti járművek (illetve azok használatával nyújtott, az irányelv hatálya alá tartozó szolgáltatások) tekintetében elérendő minimális beszerzési célértékeknek.

A központosított közbeszerzési rendszerről, valamint a központi beszerző szervezet feladat- és hatásköréről szóló 168/2004. (V. 25.) Korm. rendelet (a továbbiakban: KEF rendelet) előírja, hogy a kiemelt termékek közbeszerzésére vonatkozó állami normatívák tartalmának kialakítása során érvényesítendő kötelező elemeket és szempontokat – az állami normatívák elkészítésének, kialakításának és karbantartásának módszertanát – a központi beszerző szervezet felügyeletét ellátó miniszter normatív utasításban állapítja meg. A KEF rendelet 2020 áprilisi módosítása az állami normatívák tartalmával összefüggésben rögzítette, hogy azoknak egyértelmű, megkülönböztetésre alkalmas módon tartalmazniuk kell az adott kiemelt termék közbeszerzésére vonatkozó alapvető funkcionális és műszaki paramétereket, továbbá a figyelembe veendő gazdasági és egyéb (többek között környezetvédelmi, üzemeltetési, támogatási) szempontokat, speciális előírásokat, valamint a lényeges szerződési feltételeket.

Meg kell még említeni végül a közétkeztetés tárgyú közbeszerzések tekintetében alkalmazandó eljárások sajátos szabályairól szóló 676/2020. (XII. 28.) Korm. rendeletet, mely a közétkeztetési szolgáltatások megrendelésére irányuló közbeszerzési eljárások tekintetében állapít meg speciális szabályokat az ajánlatkérők számára. E szabályok rögzítik többek között azt is, hogy az értékelési szempontrendszer, valamint a szerződés teljesítésére vonatkozó feltételek között ajánlatkérő köteles a fenntarthatósággal összefüggő szempontokat előírni amennyiben közétkeztetési szolgáltatások megrendelésére irányuló közbeszerzési eljárást folytat le.

2.2. A zöld közbeszerzések számának alakulása 2019-2021 között

A jogszabályi környezet 2012-től teszi lehetővé a zöld szempontokat tartalmazó eljárások adatainak gyűjtését, azonban erre sokáig csak nemzeti eljárásrendben volt lehetőség, miután a közbeszerzési eljárások során alkalmazandó uniós és nemzeti hirdetményminták különbsége miatt az uniós értékhatárokat elérő vagy meghaladó értékű eljárásokról nem álltak rendelkezésre ilyen jellegű adatok. 2021. január 1-jétől az Elektronikus Közbeszerzési Rendszer Szerződéstára révén uniós közbeszerzési értékhatár felett is mód nyílt a zöld szempontok alkalmazására vonatkozó adat gyűjtésére.

A hirdetmények adataiból rendelkezésre álló statisztikák egy egyszerűbb mérési módszert jelentenek, azon túl, hogy az uniós és nemzeti hirdetményminták különbsége miatt nem állnak rendelkezésre pontos adatok, a hirdetményi alapú mérés nem fejezi ki azt, hogy a zöldként feltüntetett eljárásokban ténylegesen mennyire volt érdemi a zöld szempontok alkalmazása.

⁸ Az irányelv hazai átültetése a stratégia tervezetének elkészültekor még folyamatban van.

Az új uniós hirdetményminta rendelet (melynek átültetését követően minden hirdetményben egyaránt szerepelni fog a zöld közbeszerzésre vonatkozó információ) szintén az említett egyszerű módszerrel teszi lehetővé a zöld beszerzések számának mérését.⁹

Az alábbi táblázat a nemzeti eljárásrendben lefolytatott zöld, környezetvédelmi szempontokat tartalmazó szerződések darabszámait és értékeit mutatja be a 2019-2021. évek tekintetében az EKR adatai alapján.¹⁰ *A szám, illetve érték alapján 2019-ről 2020-ra közel feleződtek a zöld beszerzések (párhuzamosan azzal, hogy általában is csökkent a beszerzések száma), és a 2020-2021. évek tekintetében további enyhe csökkenés mutatkozott a zöld szempontok alkalmazásában.*

Zöld, környezetvédelmi szempontokat tartalmazó szerződések száma és értéke 2019-2021¹¹		
2019. év	1305	116 815 648 978 Ft
2020. év	739	68 294 499 221 Ft
2021. év	704	61 286 117 129 Ft
Összesen	2748	246 396 265 328 Ft

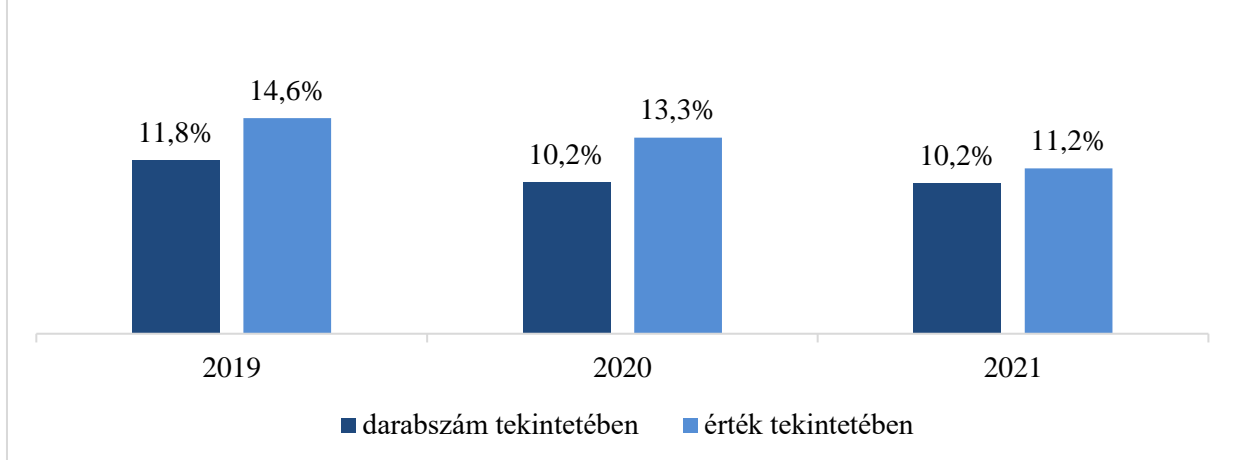
A következő ábra a nemzeti eljárásrendben lefolytatott zöld, környezetvédelmi szempontot tartalmazó közbeszerzés részek darabszám és érték szerinti arányát szemlélteti. A nemzeti eljárásrendben lefolytatott zöld, környezetvédelmi szempontokat tartalmazó közbeszerzések darabszámának aránya 2019-ről 2020-ra enyhe csökkenést, 2020-ról 2021-re pedig változatlanságot mutat. Az értéket illetően pedig folyamatos mérsékelt csökkenés látható a vizsgált időintervallumban. Látható ugyanakkor, hogy az arányok nagyjából hasonló szinten alakultak az elmúlt években.

⁹ A Bizottság (EU) 2019/1780 végrehajtási rendelete (2019. szeptember 23.) a közbeszerzési hirdetmények közzétételére használandó hirdetményminták („e-hirdetmények”) létrehozásáról és az (EU) 2015/1986 végrehajtási rendelet hatályon kívül helyezéséről. Elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:32019R1780>

¹⁰ A vizsgálat intervallum kezdete a 2019. év tekintettel arra, hogy az EKR-ből ez az első teljes év, amelyre vonatkozóan statisztikai adatok kinyerése lehetővé vált. Az alábbi adatok nem tartalmazzák az eredménytelen, a dinamikus beszerzési rendszer létrehozására és keretmegállapodás megkötésére irányuló eljárások adatait, valamint a keretmegállapodás alapján megkötött szerződéseket. Az adatok nem tartalmazzák továbbá a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárásban odaitélt részek (szerződések) adatait. A nem forintban megadott értékek a szerződéskötés napján irányadó MNB középárfolyamon kerültek átváltásra. A 2019. évben 1305 szerződés, míg a következő két évben 739-704 szerződés tartalmazott valamilyen zöld, környezetvédelmi szempontot.

¹¹ A táblázatban bemutatott adatok forrása az EKR.

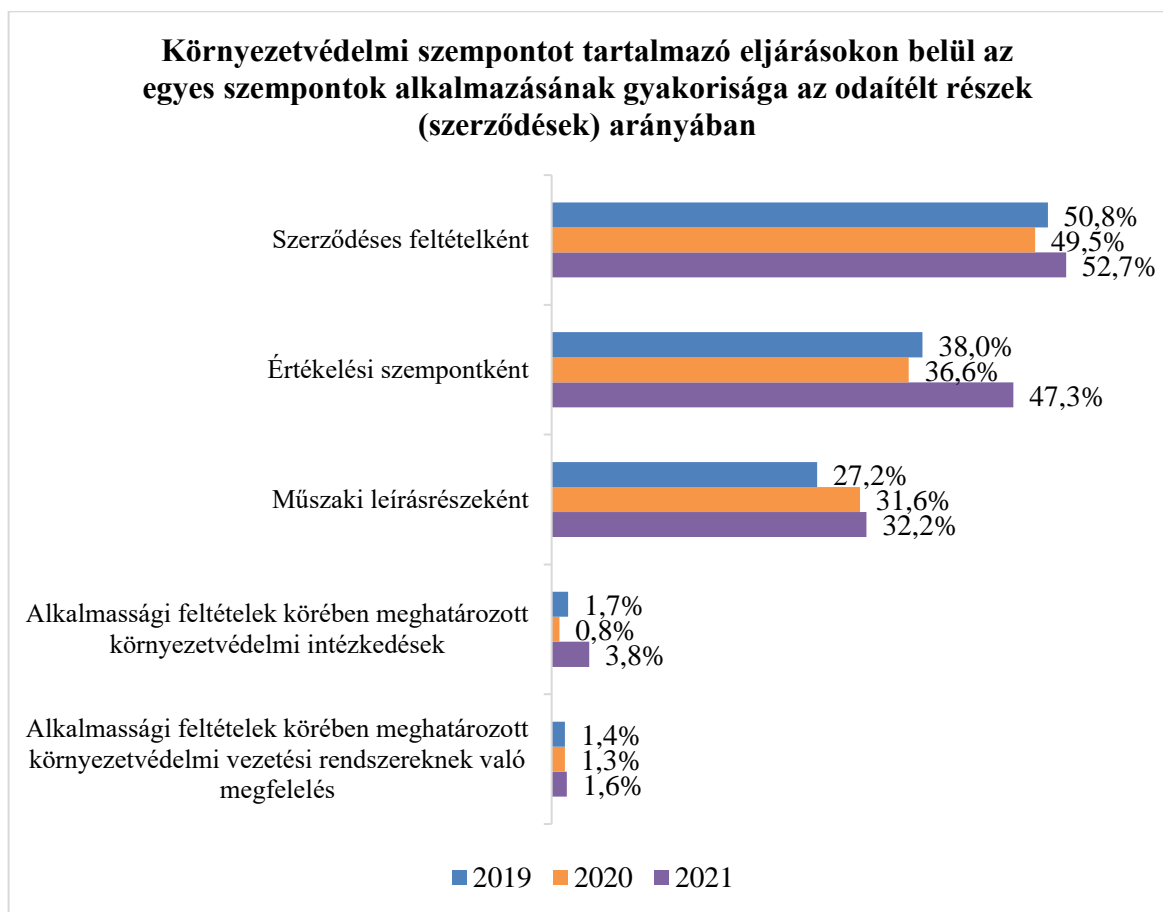
A nemzeti eljárásrendben lefolytatott zöld, környezetvédelmi szempontot tartalmazó közbeszerzés részek aránya darabszám és érték tekintetében

12

A környezetvédelmi szempontot tartalmazó eljárásokon belül az egyes szempontok alkalmazásának gyakorisága az odaítélt részek arányát alapul véve a vizsgált három évben a következő volt:

Környezetvédelmi szempontot tartalmazó eljárásokon belül az egyes szempontok alkalmazásának gyakorisága az odaítélt részek (szerződések) arányában

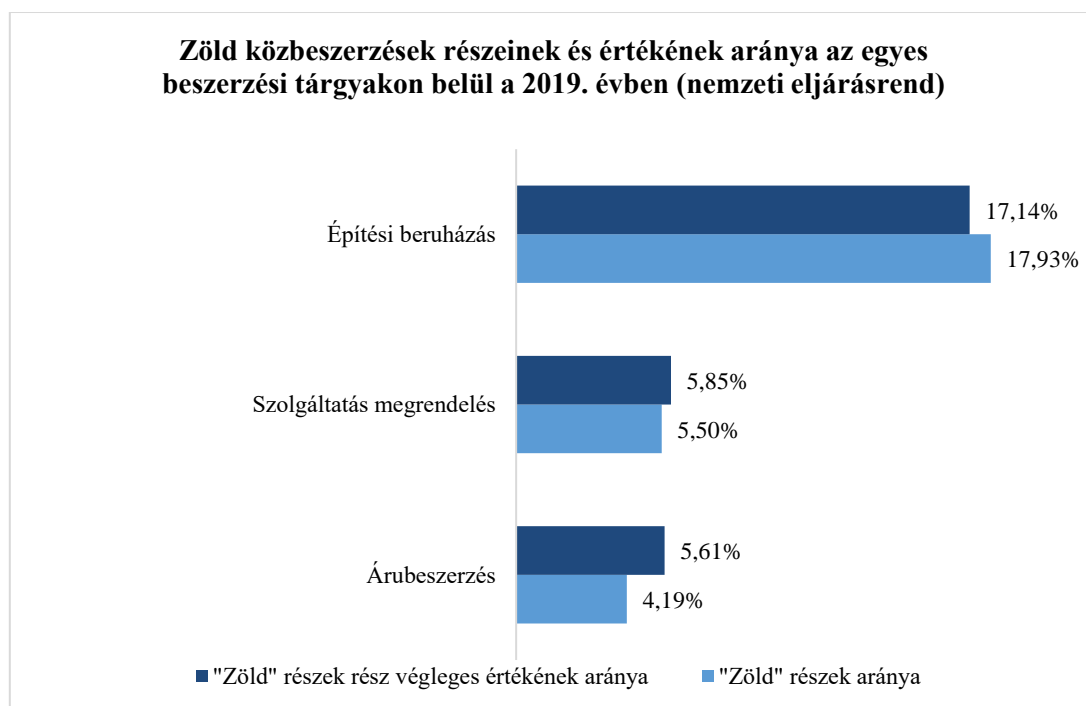
13

¹² A táblázatban bemutatott adatok forrása az EKR.

¹³ Ua.

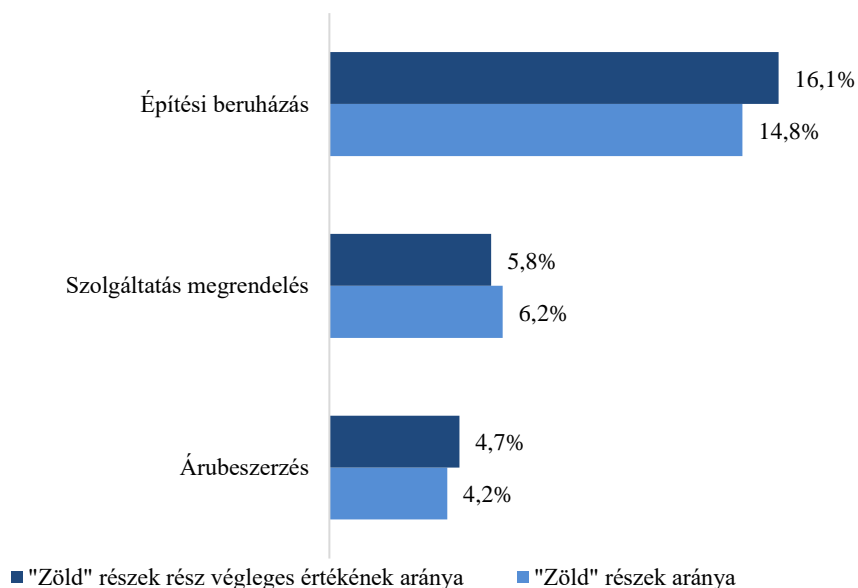
Azokban az eljárásokban, amelyekben zöld, környezetvédelmi szempontokat alkalmaztak az ajánlatkérők, a zöld szempontok szerződéses feltételként való alkalmazása volt a legjellemzőbb mind 2019-ben 50,8%-kal, mind 2020-ban 49,5%-kal, mind pedig 2021-ben 52,7%-al. A zöld szempontok előírásának gyakorisága tekintetében a szerződéses feltételeket az értékelési szempontok, illetve a műszaki leírás körében való előírás követte mindhárom évben. A zöld szempontok értékelési szempontként való alkalmazása erős kiugrást mutat a 2021-es év vonatkozásában az azt megelőző két év értékeihez képest. A műszaki leírás tekintetében pedig enyhe növekedés látható. Az alkalmassági feltételek körében meghatározott környezetvédelmi vezetési rendszereknek való megfelelés előírása nagyon alacsony értéken maradt mindhárom évben 2019-ben 1,4%, míg 2020-ban 1,3% volt, majd 2021-ben 1,6% lett. Az alkalmassági feltételek körében meghatározott környezetvédelmi intézkedések alkalmazása arányában a 2021-es évre vonatkozóan következett be kisebb elmozdulás az előző évek értékeihez képest azzal, hogy 2021-re 3,8%-ra növekedett az ilyen tárgyú zöld szempontok előírásának gyakorisága a korábbi évek arányszámaihoz képest.

Az alábbi három táblázat a zöld közbeszerzések részeinek és értékének arányát mutatja be az egyes beszerzési tárgyakon belül nemzeti eljárásrendben a 2019-2021-es évek tekintetében¹⁴. A táblázatok alapján megállapítható, hogy enyhe, minimális elmozdulások történtek a 2019-2021-es évek vonatkozásában a zöld közbeszerzés beszerzési tárgyakon belüli arányaiban (kivéve 2020-ról 2021-re az építési beruházások értéke esetében látható egy jelentősebb csökkenés).

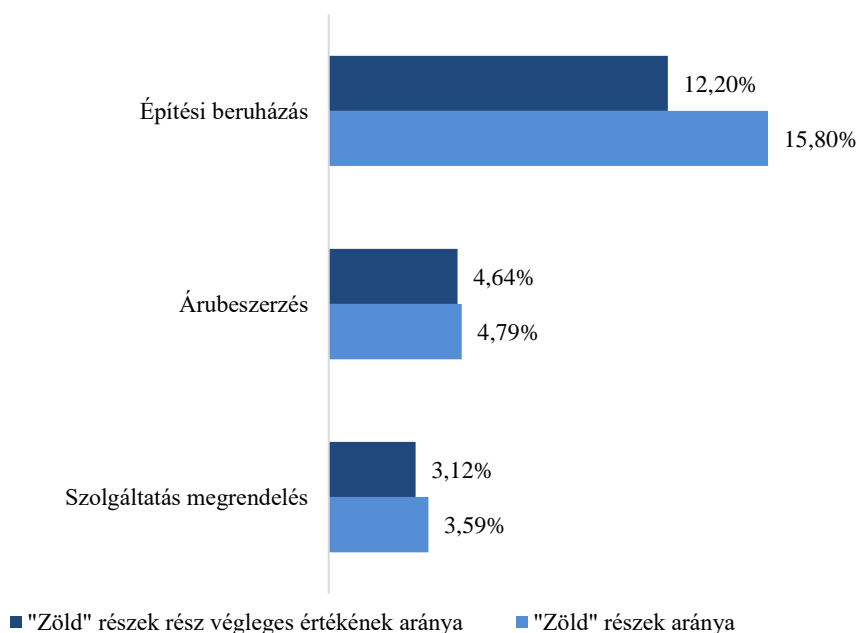

¹⁴ A táblázatban bemutatott adatok forrása az EKR. Az alábbi adatok szintén nem tartalmazzák az eredménytelen, a dinamikus beszerzési rendszer létrehozására és keretmegállapodás megkötésére irányuló eljárások adatait, valamint a keretmegállapodás alapján megkötött szerződéseket. Az adatok nem tartalmazzák továbbá a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárásban odaítélt részek (szerződések) adatait. A nem forintban megadott értékek a szerződéskötés napján irányadó MNB középárfolyamon kerültek átváltásra. Az egyes részek (szerződések) akkor kerültek a „zöld” közbeszerzés halmazába, ha a részhez tartozó eredménytájékoztató hirdetményben valamely környezetvédelmi szempont megjelölésre került.

Zöld közbeszerzések részeinek és értékének aránya az egyes beszerzési tárgyakon belül a 2020. évben (nemzeti eljárásrend)

Zöld közbeszerzések részeinek és értékének aránya az egyes beszerzési tárgyakon belül a 2021. évben (nemzeti eljárásrend)

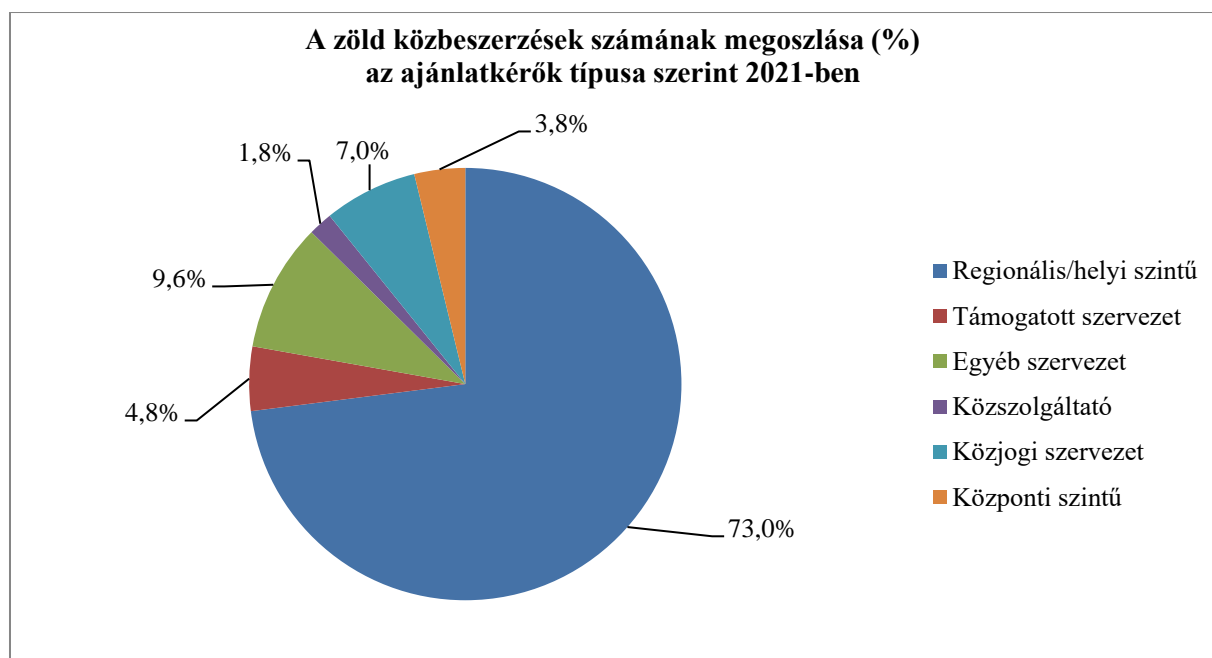

A függelékben elhelyezett további három táblázat a zöld közbeszerzések részeinek és értékének arányát mutatja be az egyes CPV¹⁵ főcsoportokon belül nemzeti eljárásrendben a 2019-2021-

¹⁵ A közös közbeszerzési szójegyzék (CPV (Common Procurement Vocabulary) a közbeszerzésre vonatkozó egységes osztályozási rendszer, amelynek célja az ajánlatkérők által a közbeszerzési szerződések tárgyát képező cikkekre, illetve szolgáltatásokra vonatkozóan használt hivatkozási számok szabványosítása. A CPV tartalmaz egy főszójegyzéket, amely a

es évek vonatkozásában. A vizsgált három év alapján a legjelentősebb CPV főcsoportok, melyeknél a zöld közbeszerzések jelentkeznek, az építési munkák, szállítófelszerelések és kiegészítő szállítási cikkek, bútorok, a szennyvíz- és hulladéktisztítási, környezetvédelmi szolgáltatások, továbbá az irodai eszközök (felszerelések) csoportjai, melyek mellett további (pl. ipari gépek, orvosi felszerelések) csoportokban is látható a zöld szempontok megjelenése.

A zöld, környezetvédelmi szempontokat is tartalmazó közbeszerzési eljárásokat alkalmazó ajánlatkérő szervezetek típus szerinti megoszlásáról a Közbeszerzési Hatóság 2021. évre vonatkozó beszámolója¹⁶ ad áttekintést, mely a 2021. évben a következőképpen alakult:

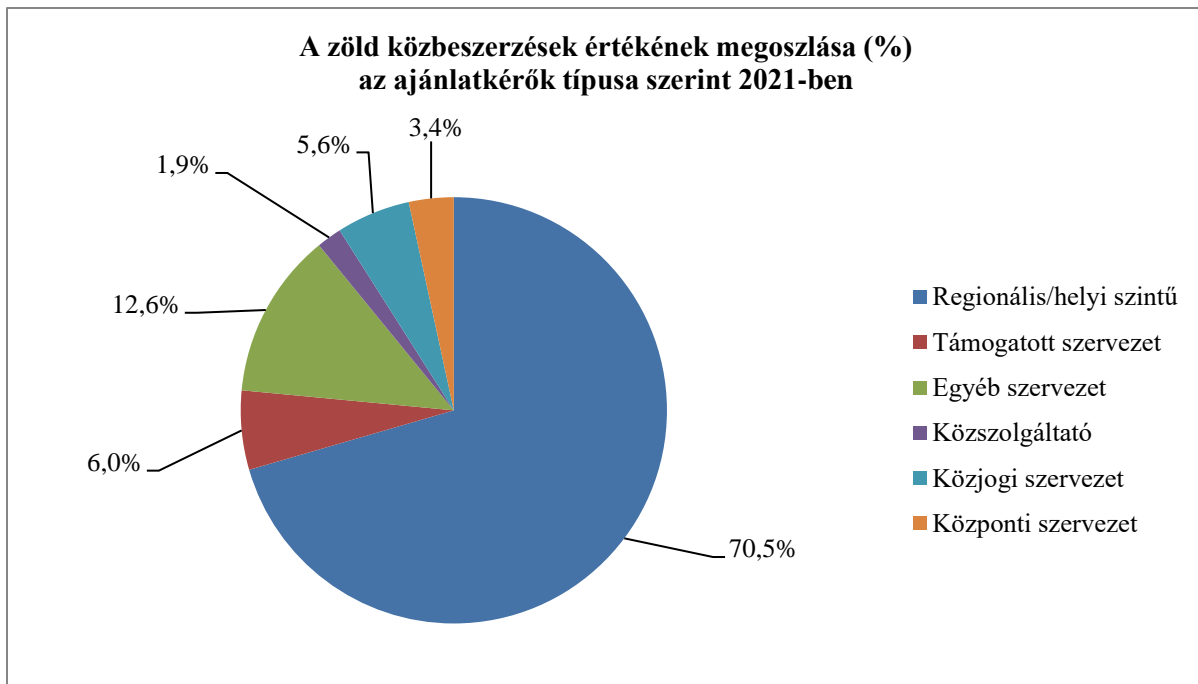

A zöld közbeszerzési szempontokat a közbeszerzési eljárásaikban alkalmazó ajánlatkérő szervezetek típus szerinti megoszlása a közbeszerzési eljárások értéke szerint a Közbeszerzési Hatóság 2021. évi beszámolója¹⁷ alapján a következők szerint alakult:

szerezés tárgyának meghatározására szolgál, és egy kiegészítő szójegyzéket, amelynek rendeltetése további minősítő információ megadása. Elérhető: <https://simap.ted.europa.eu/hu/cpv>

¹⁶Közbeszerzési Hatóság 2020. évi beszámolója 154. oldal. Elérhető: https://www.kozbeszerzes.hu/media/documents/KH_Eves_Beszamolo_2021.pdf

¹⁷ Uo. 154. oldal

A fentebbi adatok alapján megállapítható, hogy elsősorban a regionális/helyi szintű ajánlatkérők vették figyelembe a zöld, környezetvédelmi szempontokat mind a közbeszerzési eljárások darabszámát, mind pedig azok értékét tekintve, utánuk az egyéb szervezetek következtek, és jól látáhatóan a közszolgáltató, illetve központi szintű ajánlatkérők esetében került sor a legritkább esetben zöld szempontok alkalmazására. Figyelembe kell venni természetesen az értékeléshez, hogy a különböző típusú ajánlatkérők eleve eltérő arányban részesednek a hazai közbeszerzések számából és értékéből, a regionális/helyi ajánlatkérők relatív előnye a zöld közbeszerzések alkalmazásában azonban így is megmutatkozik (pl. míg a 2021. évben az eljárások számából 36,6 %-kal, azok értékéből 16,6 %-kal részesedtek, a zöld közbeszerzések számát és értékét tekintve 73 %-os, illetve 70,5%-os arányt képviseltek).

Összességében megállapítható, hogy a zöld környezetvédelmi szempontok alkalmazása nem kifejezetten széles körben elterjedt a hazai ajánlatkérők közbeszerzési eljárásaiban.. Ahol erre mégis sor kerül – a nemzeti eljárásrendben lefolytatott eljárásokból kinyert információk alapján – ott elsősorban a szerződés teljesítéséhez szükséges feltételként, másod- és harmadsorban pedig értékelési szempontként vagy a műszaki leírás elemeként írnak elő ilyen szempontot. A CPV főcsoportok alapján az építési munkák, szállítófelszerelések és kiegészítő szállítási cikkek, bútorok, a szennyvíz- és hulladéktisztítási környezetvédelmi szolgáltatások, továbbá az irodai eszközök körében lehet számottevően a zöld szempontok alkalmazásáról beszélni. Látható továbbá, hogy döntően a regionális/helyi szintű szervezetek alkalmaznak zöld, környezetvédelmi szempontokat a közbeszerzési eljárásaik során, ami felveti, hogy a szakmai kapacitások tekintetében hozzájuk képest nem lemaradó központi közigazgatásban és a gazdasági társaság ajánlatkérők körében nyílik mód a javulásra.

2.3. Állami és önkormányzati szervek kezdeményezései a zöld szempontok közbeszerzésekben való érvényesítésére

A közbeszerzési szabályozási környezetben a jogalkotó által biztosított zöld szempontok alkalmazásának lehetőségei mellett több állami szereplő is felismerte a zöld közbeszerzés jelentőségét, illetve foglalkozott a zöld közbeszerzések előmozdításának lehetőségeivel, az ajánlatkérők támogatásával e területen. Az állami szereplők zöld közbeszerzési ismeretek terjesztését elősegítő kezdeményezései mellett egyes önkormányzatok szintén elkezdtek a közbeszerzéseik „zöldítése” érdekében változtatásokat eszközölni az addig követett közbeszerzési gyakorlataikon.

Közbeszerzési Hatóság

A Közbeszerzési Hatóság a 2018-as évben meghirdette „A fenntartható közbeszerzések éve” című programot¹⁸, amely a jövő generációkért felelős közbeszerzési gyakorlat elterjesztését, előmozdítását tűzte ki célul. A program keretében a zöld, szociális, illetve innovatív közbeszerzés, valamint a körforgásos gazdaság témáiban többek között konferenciák megrendezésére került sor, a fenntartható jó közbeszerzési gyakorlati példák (így például legzöldebb eljárás, leginnovatívabb ajánlat) elismerése és megismertetése érdekében. A Közbeszerzési Hatóság Közbeszerzési Nívódíjat¹⁹ és Közbeszerzési Kiválósági Díjat alapított, elnyerésükre pedig minden évben pályázatot ír ki. A Közbeszerzési Nívódíj célja a kiemelkedő színvonalú, fenntarthatósági szempontokat érvényesítő közbeszerzési eljárások szakmai elismerése. A Közbeszerzési Kiválósági Díj a közbeszerzéshez szorosan kapcsolódó témakörben készült tanulmány, szakdolgozat elismeréseként adományozható. A Hatóság fenntarthatósági microsite-ot is létrehozott²⁰, melynek segítségével tematikusan érhető el a zöld, szociális és innovatív közbeszerzésekre vonatkozóan megjelent hazai és külföldi jó gyakorlatot tartalmazó információk kiadására is.

A Hatóság más szervekkel történő együttműködése során is kiemelten kezeli a fenntarthatóság témakörét, így például 2020 szeptemberétől, illetve decemberétől a Kék Bolygó Klímavédelmi Alapítvánnyal és a Magyar Nemzeti Bankkal együttműködési megállapodás keretében működik közre a fenntartható, zöld- és innovációs tárgyú közbeszerzések elterjesztésében.

A Közbeszerzési Hatóság a 2021. évben elindította továbbá a „Fenntartható Magyarországért” programot annak érdekében, hogy a zöld, szociális és innovatív szempontok közbeszerzésekben való érvényesítése még szélesebb körben tudjon megvalósulni Magyarországon. A már korábban létrehozott kezdeményezések mellett a Közbeszerzési Hatóság fenntarthatósági munkacsoportot alakított a legnagyobb hazai ajánlatkérők és a fenntarthatósági témában együttműködő szervek bevonásával, a fenntartható közbeszerzésekkel kapcsolatos gyakorlati tapasztalatok megosztására és ösztönzésére, valamint azon célból, hogy a már rendelkezésre álló, de szélesebb körben nem ismert jó gyakorlatokat, a fenntartható szempontok közbeszerzési eljárásokban történő alkalmazásával kapcsolatosan felmerült gyakorlati problémákat becsatornázza, és előbbieik alapján olyan gyakorlati tudásbázist hozzon létre, amely valódi

¹⁸ A Közbeszerzési Hatóság. Elérhető: <https://www.kozbeszerzes.hu/cikkek/2018-fenntarthato-kozbeszerzesek-eve>

¹⁹ A Közbeszerzési Hatóság. Elérhető: <https://www.kozbeszerzes.hu/cikkek/kozbeszerzesi-nivodij>

²⁰ A Közbeszerzési Hatóság. Elérhető: <https://fenntarthato.kozbeszerzes.hu/>

segítséget jelenthet a jogalkalmazók számára. A fenntarthatósági munkacsoport első ülésén résztvevők fenntartható közbeszerzésekkel kapcsolatos gyakorlatát bemutató összefoglaló elérhető a Közbeszerzési Hatóság honlapján²¹, ezen túl 2021. szeptember 1-jén hatályba lépett a közbeszerzési Zöld Kódex, amelyhez önkéntes alapon bármely ajánlatkérő csatlakozhat, amennyiben elkötelezi magát a közbeszerzési eljárás során a fenntarthatósági, zöld szempontok alkalmazása mellett. A Közbeszerzési Hatóság a csatlakozó szervezeteket kiemelt partnerének fogja tekinteni és minden támogatást meg fog adni számukra a környezetvédelmi, zöld szempontok minél szélesebb körű alkalmazásához a közbeszerzési eljárásaik során.

Magyar Nemzeti Bank

A Magyar Nemzeti Bank 2019-ben zöld programot²² fogadott el a környezet védelmét célzó pénzügyi szolgáltatások támogatására. Konzultációt²³ indított továbbá a bankok környezeti kockázatkezelési rendszereiről, a zöld pénzügyi termékekről, a zöld termékekre vonatkozó szabványokról, a zöld fedezett kötvényekről és a papírhasználat csökkentését célzó szabályozási módosításokról. A konzultációban felmerült főbb javaslatok között szerepelt a zöld és szociális közbeszerzések megfelelő alkalmazásához szükséges szabályozás kidolgozásának szükségessége, illetve közlekedési szektort érintő javaslatok esetében külön is nevesítésre került a környezetbarát, energiahatékony járművek közbeszerzése, az állami és önkormányzati szféra nagy futásteljesítményű gépjárműveinek a zöld szempontokat figyelembe vevő módon megvalósuló cseréje²⁴. A Magyar Nemzeti Bank 2021-ben kiadott Fenntarthatósági Jelentés²⁵ című dokumentumában többek között arra hívja fel a figyelmet, hogy a karbonsemleges gazdasági működéshez jelentős mennyiségű zöld beruházásra van szükség, amihez a forrást a környezeti adókból származó bevételek, a zöld vállalati és állami kötvényekből befolyó összegek, továbbá a közvetlen állami ráfordítások jelenthetik.

Állami Számvevőszék

Az Állami Számvevőszék (a továbbiakban: ÁSZ) ellenőrzési tevékenységében évek óta megjelenik a környezet védelme, a fenntartható fejlődés szemlélete, illetve az ezekkel összefüggő klímavédelem. Az ÁSZ 2020 októberében részletes elemzést készített a zöld beszerzések hazai helyzetével kapcsolatban. Az elemzés megállapította többek között, hogy a zöld beszerzéseknek elsődleges szerepük van az éghajlatváltozás elleni küzdelemben és a környezetvédelmi prioritások megvalósításában, valamint, hogy a zöld beszerzések útján megvalósuló zöld energia hozzájárulhat a környezetvédelmet célzó intézkedések teljesítéséhez. Az ÁSZ elemzése is rámutatott a zöld beszerzésekre vonatkozó cselekvési terv megalkotásának szükségességére. Az elemzés szerint a cselekvési terv meghatározhatná azokat a konkrét

²¹ https://fenntarthato.kozbeszerzes.hu/data/filer_public/db/70/db7069f2-302e-4c3e-b9f7-928531b1cc23/munkacsoport_tagjainak_fenntarthatosagi_tevékenysege_2021_06_07.pdf

²² A Magyar Nemzeti Bank zöld programját bemutató honlap. Elérhető: <https://www.mnb.hu/felugyelet/felugyeleti-keretrendszer/zold-program>

²³ Elérhető: <https://www.mnb.hu/sajtoszoba/sajtokozlemenyek/2020-evi-sajtokozlemenyek/osszefoglalo-tanulmany-az-mnb-zold-penzugyi-civil-konzultaciojarol>

²⁴ Magyar Nemzeti Bank Civil Konzultáció – A környezetileg is fenntartható gazdasági növekedés elősegítéséről c. tanulmány összefoglalója. 2020. szeptember. 17-18. oldal. Elérhető: <https://www.mnb.hu/letoltes/mnb-zold-penzugyek-civil-konzultacio-osszefoglalo-tanulmany.pdf>

²⁵ Magyar Nemzeti Bank, Fenntarthatósági Jelentés, 2021. 10. oldal. Elérhető: <https://www.mnb.hu/letoltes/fenntarthatosagi-jelentes-2021-hun-0518.pdf>

szempontokat és feladatokat, amelyek a hazai zöld beszerzésekhez kapcsolódnak. Az elemzés megállapította továbbá, hogy a zöld szempontot tartalmazó közbeszerzések akkor járulhatnak hozzá Magyarország klímavédelmi céljainak eléréséhez, ha azok konkrétan, számszerűsíthető, mérhető módon összekapcsolhatóak az Országgyűlés által kitűzött célokkal, továbbá ezek összegyűjtése és nyomon követése is megvalósul.²⁶

Önkormányzatok

Számos, főleg nagyobb települési önkormányzat csatlakozott, illetve tagja fenntarthatósági, környezetvédelmi kezdeményezések, szervezetek (Polgármesterek Szövetsége - EU Covenant of Mayors for Climate & Energy²⁷; Helyi Környezetvédelmi Kezdeményezések Nemzetközi Tanácsa – International – International Council for Local Environmental Initiatives²⁸) valamelyikének, illetve rendelkezik eltérő kidolgozottságú zöld stratégiai dokumentummal, akciótervvel²⁹, amelyek többek között a zöld közbeszerzések jövőbeni alkalmazásának szükségességét is megfogalmazzák, illetve e lehetőséggel foglalkoznak.

2.4. Az Európai Bizottság megállapításai a magyarországi zöld közbeszerzésekkel kapcsolatban

Az Európai Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) a 2020. évi országjelentésében a zöld közbeszerzések magyarországi helyzetével is foglalkozott.

A Bizottság a közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatban megállapította, hogy továbbra is kihívást jelent a környezeti, fenntarthatósági és szociális szakpolitikai célok közbeszerzési eljárásba való integrálása, beleértve a beszállítók minősítését, a műszaki leírásokat, az odaítélési kritériumokat és a szerződési feltételeket. A Bizottság ellenőrzései rámutattak, hogy a stratégiai kritériumok alkalmazása gyakran problémákhoz vezet a verseny és az egyenlő bánásmód elvének való megfeleléssel kapcsolatban. Annak biztosításához, hogy az ajánlatkérő szervezetek – különösen helyi szinten – helyesen és a fenntartható fejlődés stratégiai eszközeként tudják használni a közbeszerzést, elengedhetetlen, hogy a minőségen alapuló kritériumok ajánlat kiválasztás során történő alkalmazásáról szóló képzések és útmutatók révén javuljon a tájékozottság.³⁰

A Bizottság az audit jelentéseiben is foglalkozott környezetvédelmi, fenntarthatósági szempontokkal, azok alkalmazásának szabályosságával. Az audit jelentések több esetben tártak fel problémákat a gyakorlati jogalkalmazásban. A Bizottság megállapításai kiemelték többek között, hogy az ajánlatkérő köteles azokat a szabályokat is rögzíteni a közbeszerzési

²⁶Állami Számvevőszék – Elemzés a zöld beszerzésekről 2020. október. Elérhető:

https://www.asz.hu/storage/files/files/elemzesek/2020/elemzes_zols_beszerzes_20201026.pdf?ctid=1296

²⁷Polgármesterek Klíma- és Energiaügyi Szövetsége. Elérhető: <https://www.polgarmesterekszovetsege.eu/hu/>

²⁸Local Governments for Sustainability. Elérhető: <https://iclei.org/>;

²⁹Polgármesterek Szövetsége - <https://www.polgarmesterekszovetsege.eu/plans-and-actions-hu/action-plans-hu.html> - Összesen 64 magyarországi települési önkormányzat rendelkezik fenntarthatósági akciótervvel. A Polgármesterek Szövetségéhez hazánkban a legutóbbi adatok szerint 215 település csatlakozott. A KEHOP 1.2.1 pályázat támogatási rendszerének segítségével 132 település készíti el a Klímastratégiáját és fogalmaz meg klímavédelmi feladatokat. Budapest Főváros Önkormányzata esetén zöld közbeszerzési szabályzata mellett, a 2018-ban elfogadott Klímastratégia illetve 2019-ben Smart Budapest Keretstratégia nevű dokumentumai is konkrét célokat és intézkedéseket fogalmaznak meg a klímavédelmi szempontok erősítése érdekében a közszolgáltatások megrendelése és a közbeszerzések terén.

³⁰Bizottsági Szolgálati Munkadokumentum - 2020. évi országjelentés – Magyarország 53. oldal. Elérhető: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2020-european_semester_country-report-hungary_hu.pdf

dokumentumokban, amelyekkel a teljesítési szakaszban az ajánlatban tett vállalások betartását ellenőrzi, illetve azok teljesítését kikényszeríti. A Bizottság felhívta a figyelmet arra is, hogy a környezetvédelmi jellegű odaítélési szempontok – például a korszerű irodatechnikai eszközök és az újrahasznosított papír használata – kizárólag akkor felelnek meg az irányelvben meghatározott feltételeknek, ha azok egyértelműen a szerződés teljesítéséhez szükségesek, nem pedig általában az ajánlattevők üzleti tevékenységéhez. A környezetvédelmi–fenntarthatósági jellegű odaítélési szempontoknak, mint általában minden odaítélési szempontnak, valós előnyt és hozzáadott értéket kell kifejeznie. Az ezekhez kapcsolódó ellenőrzési módszereket előzetesen meg kell határozni, és minden ajánlattevővel megismertetni.

2.5. Következtetések

A zöld közbeszerzések hazai helyzetével kapcsolatban összességében elmondható, hogy a hatályos szabályozási környezet lehetőséget teremt az ajánlatkérők számára a zöld szempontok alkalmazására a közbeszerzési eljárásaik során, ugyanakkor a zöld, környezetvédelmi szempontok közbeszerzésekben való alkalmazásával kapcsolatban – egyes energetikai, közétkeztetési, illetve közúti ágazati jogszabályoktól eltekintve – nincsenek kötelező rendelkezések, így kiemelt szerep jut az ajánlatkérői elkötelezettségnek. Az ajánlatkérők bár egyre gyakrabban alkalmaznak zöld szempontokat a közbeszerzéseik során, ezen eljárások száma és értéke nem mondható jelentősnek, az életciklusköltség-számítás módszerének alkalmazása pedig kifejezetten ritka. Több állami szereplő is elkötelezett a zöld szempontok hazai közbeszerzésekben való elterjesztése iránt, igyekeznek az ajánlatkérők számára támogatást, ösztönzést adni a zöld, fenntartható szempontok minél gyakoribb alkalmazására. A zöld közbeszerzés gyakorlatának tényleges elterjedése érdekében azonban további lépések megtétele szükséges és indokolt. Ezeknek az intézkedéseknek figyelembe kell vennie az alkalmazás jelenlegi szintjét, illetve annak okait.

3. Kapcsolódó nemzetközi és európai uniós célkitűzések

Jelen fejezet az Európai Unió (a továbbiakban: EU) által a környezetvédelem, az éghajlatváltozás, illetve klímavédelem, valamint a fenntarthatóság területén vállalt célkitűzéseit, az azokat megfogalmazó stratégiai dokumentumokat mutatja be röviden, különös hangsúllyal e dokumentumok azon intézkedéseire, melyek a zöld közbeszerzések szempontjából is relevánsak.

Az EU környezet- és klímavédelem, valamint a fenntarthatóság területén tett vállalásainak ismertetése előtt azonban szükséges azon nemzetközi megállapodások rövid áttekintése is, amelyekkel összhangban, illetve amelyekhez illeszkedve az EU saját stratégiáit kialakította.

3.1. Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030

Az Egyesült Nemzetek Szervezete (a továbbiakban: ENSZ) égisze alatt 2015 novemberében 193 ország egyhangúlag fogadta el a „Világunk átalakítása: Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030” (a továbbiakban: Keretrendszer) című dokumentumot. A Keretrendszer és annak gerincét képező célrendszer a világ fejlődési pályájának fenntartható irányba állítására tett vállalkozás. A Keretrendszerben 17 fenntartható fejlődési cél (sustainable development goal) és 169 alcél került megfogalmazásra. E célok, illetve alcélok számos ponton érintik közvetetten a zöld közbeszerzések területét, úgymint az ellenállóképes infrastruktúra kiépítése, a fenntartható iparosítás támogatása. A Keretmegállapodás kifejezetten a közbeszerzésekkel kapcsolatban a nemzeti szakpolitikákkal és prioritásokkal összhangban álló fenntartható közbeszerzési gyakorlatok elősegítését fogalmazza meg alcélként a tagállamok számára.³¹

3.2. Párizsi Megállapodás

A Keretrendszer mellett az EU klímavédelmi és fenntarthatósági célkitűzései szempontjából releváns további dokumentum a Párizsi Megállapodás, amely az ENSZ Éghajlat-változási Keretegyezmény Részleges Felelősek 21. Konferenciáján került elfogadásra abból a célból, hogy megteremtse a 2020 utáni éghajlatvédelmi együttműködés globális kereteit. A Párizsi Megállapodást 2016. április 22-én nyitották meg aláírásra, az Európai Unió pedig 2016. október 5-én ratifikálta. A Párizsi Megállapodás 4. cikkében rögzítésre került többek között, hogy a megállapodást ratifikáló államok törekednek az üvegházhatású gázok nettó zéró kibocsátása (más néven a klímasemlegesség) elérésére.³²

A Párizsi Megállapodáshoz való csatlakozással az Európai Unió vállalta, hogy gazdaságát és társadalmát éghajlati szempontból fenntartható működésre állítja át, mely magába kell, hogy foglalja a kormányzatok saját működésének fenntartható módon való újragondolását is.

³¹Világunk Átalakítása: Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030. 30. oldal, 12.7. pont. Elérhető: <https://ensz.kormany.hu/download/7/06/22000/Vil%C3%A1gunk%20%C3%A1talak%C3%AD%C3%A1sa%20Fenntarthat%C3%B3%20Fejl%C5%91d%C3%A9si%20Keretrendszer%202030.pdf>

³²Párizsi Megállapodás – 4. cikk (1) bekezdés. Elérhető: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:22016A1019\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:22016A1019(01))

3.3. Körforgásos Gazdaságra vonatkozó Cselekvési Terv

Az ENSZ keretében elfogadott fenntartható fejlődéssel és klímavédelemmel kapcsolatos célkitűzésekhez illeszkedő stratégiai dokumentumok elfogadására került sor az EU részéről is. Ezek a stratégiák természetesen az EU-t alapító szerződésben már korábban rögzített fenntarthatósági és környezetvédelmi célokhoz, előírásokhoz is illeszkednek, úgymint az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (a továbbiakban: EuMSZ) 11., illetve 191. cikkeihez.³³

A Bizottság 2015 decemberében fogadta el a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési tervet (a továbbiakban: Cselekvési terv) (Circular Economy Action Plan)³⁴, hogy új lendületet adjon a munkahelyteremtésnek, a növekedésnek és a beruházásoknak, illetve karbonsemleges, erőforrás-hatékony és versenyképes gazdaságot teremtsen. A Cselekvési terv célokat fogalmazott meg a teljes termelési struktúra átalakítására vonatkozóan a termékek tervezésétől, az erőforrás-hatékony termelési folyamatokon és a tudatos fogyasztáson keresztül egészen a megfelelő hulladékgazdálkodásig és az erőforrások újrafelhasználásáig. Ezen felül olyan konkrét mérhető célszámokat is kijelölt, mint például a csomagolási hulladékok 70%-os tagállami szintű újrafeldolgozási arányának elérése 2030-ra, a veszélyes háztartási hulladékok elkülönített gyűjtése 2025. január 1-ig, a biohulladékok elkülönített gyűjtése 2023 végéig, és a textíliák elkülönített gyűjtése 2025 január 1-ig.³⁵

A Cselekvési terv keretében megfogalmazott 54 cselekvés már lezárult, vagy végrehajtásuk folyamatban van. A Bizottság a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési tervéről szóló jelentésében foglaltak szerint a körforgásközpontúan tervezett termékek és szolgáltatások minimalizálhatják az erőforrások felhasználását, valamint elősegíthetik az anyagok újrafelhasználását, hasznosítását és újrafeldolgozhatóságát. Az erőforrás-hatékony gazdaság kérdéseivel különböző uniós szakpolitikák foglalkoznak. A környezetbarát tervezésről szóló irányelven és az energiacímkézési rendeleten kívül ezek a szakpolitikák olyan önkéntes eszközöket is tartalmaznak, mint például az uniós ökocímke vagy a zöld közbeszerzési kritériumok. A körforgásos termékek és szolgáltatások piacának fellendítésére vonatkozó, a hatóságok rendelkezésére álló lehetőségek kiaknázása érdekében a Bizottság új és felülvizsgált uniós zöld közbeszerzési követelményeket fogadott el, beleértve a körforgásos gazdaságra vonatkozó szempontokat, továbbá útmutatókkal³⁶ és képzésekkel mozdította elő ezek alkalmazását. A Bizottság a saját közbeszerzései terén is igyekezett jó példával elől járni. A

³³ Az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata. Hivatalos Lap C 326, 26/10/2012 o. 0001 – 0390. 11. cikk: „A környezetvédelmi követelményeket — különösen a fenntartható fejlődés előmozdítására tekintettel — be kell illeszteni az uniós politikák és tevékenységek meghatározásába és végrehajtásába” ; 191. cikk: „Az Unió környezetpolitikája hozzájárul a következő célkitűzések eléréséhez: a környezet minőségének megőrzése, védelme és javítása; az emberi egészség védelme; a természeti erőforrások körültekintő és ésszerű hasznosítása; a regionális vagy világméretű környezeti problémák leküzdésére, és különösen az éghajlatváltozás elleni küzdelemre irányuló intézkedések ösztönzése nemzetközi szinten.” Elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTXT>

³⁴ A Bizottság Közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának - Az anyagkörforgás megvalósítása – a körforgásos gazdaságra vonatkozó uniós cselekvési terv. Elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52015DC0614>

³⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2018:150:FULL&from=EN>

³⁶ Az Európai Bizottság zöld közbeszerzéssel összefüggésben közzétett kiadványai. Elérhető: https://ec.europa.eu/environment/gpp/pubs_en.htm

bizottsági szolgálatok Brüsszelben a 60 000 EUR értéket meghaladó szerződések 93 %-a esetében zöld közbeszerzési követelményeket alkalmaztak.³⁷

3.4. Az Európai Zöld Megállapodás

A Bizottság 2019. decemberében közzétette az Európai Zöld Megállapodásról szóló közleményét. Az Európai Zöld Megállapodás (The European Green Deal; a továbbiakban: Zöld Megállapodás)³⁸ egyfajta új növekedési stratégiaként az EU-t olyan társadalommá kívánja alakítani, amely modern, erőforrás-hatékony és versenyképes gazdasággal rendelkezik, ahol 2050-re megszűnik a nettó üvegházhatású gáz kibocsátás, és ahol a gazdaság növekedése nem erőforrásfüggő. A dokumentum rögzíti, hogy minden uniós fellépésnek és szakpolitikának hozzá kell járulnia e célkitűzésekhez.³⁹

A Zöld Megállapodás elsődleges célja az Európai Unió gazdaságának átalakítása a fenntartható jövő érdekében, mely az eddigi állapothoz képest értelemszerűen jelentős szakpolitikai átalakulást is előirányoz. A Zöld Megállapodás céljainak megvalósítása érdekében újra kell gondolni a tiszta energiaellátásra irányuló szakpolitikákat a gazdaság, az ipar, a termelés és a fogyasztás, a nagyléptékű infrastruktúra, a közlekedés, az élelmiszeripar és a mezőgazdaság, az építőipar, az adópolitika és a szociális ellátások terén. Az EU-nak elő kell mozdítania továbbá a szükséges digitális transzformációt, és be kell ruházni annak eszközeibe, mivel ezek a változások nélkülözhetetlen katalizátorai.⁴⁰ Az átalakulás érdekében valamennyi szakpolitikai ösztönző eszköz igénybevételére várhatóan sor fog kerülni, így a szabályozás mellett, a szabványosítással, beruházásokkal, innovációval, nemzeti reformokkal is számol a Bizottság a célok elérése érdekében. A Bizottság továbbá az új kezdeményezések elindítása mellett a tagállamokkal együttműködve fokozni fogja az EU erőfeszítéseit annak érdekében, hogy betartassák, illetve eredményesen végrehajtsák a megállapodás szempontjából releváns, már meglévő jogszabályokat és szakpolitikákat. A Zöld Megállapodás uniós szakpolitikákat érintő, az uniós gazdaságnak a fenntartható jövőért való átalakítására vonatkozó elemei a következők:

- az Európai Unió 2030-ra és 2050-re vonatkozó éghajlatvédelmi törekvéseinek fokozása;
- tiszta, megfizethető és biztonságos energiaellátás;
- az ipar mozgósítása a környezetbarát és körforgásos gazdaság érdekében;
- energia- és erőforrás-hatékony építés és korszerűsítés;
- a fenntartható és intelligens mobilitásra való átállás felgyorsítása;
- a termelőtől a fogyasztóig: méltányos, egészséges és környezetbarát élelmiszerrendszer kialakítása;
- az ökoszisztémák és a biológiai sokféleség megóvása és helyreállítása;
- szennyezőanyag-mentességi célkitűzés a toxikus anyagoktól mentes környezetért;

³⁸ A Bizottság Közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának - Az európai zöld megállapodás. Elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52019DC0640>

³⁹ Melléklet – Az európai zöld megállapodás. 1.Bevezetés – egy sürgető kihívás egyedülálló lehetőséggé alakítása.

Elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1596443911913&uri=CELEX:52019DC0640#document2> ;

⁴⁰ Uo. - 2.1.Jelentős átalakulást hozó szakpolitikák kidolgozása.

A fenntarthatóság valamennyi uniós szakpolitikában való érvényesítése érdekében a Zöld Megállapodás a méltányos átállás biztosítása érdekében finanszírozási és beruházási célkitűzéseket, illetve intézkedéseket is megfogalmaz. A megállapodás továbbá a környezeti szempontok figyelembevételére felé terelné a nemzeti költségvetési politikákat, amellyel, hogy a kutatás és innováció, valamint a képzés és oktatás területén is a fenntarthatósági célok megvalósítását támogató, erősítő intézkedéseket tervez.

A megállapodásban előirányzott célok elérése érdekében az EU – felismerve, hogy a gyökeres változást hozó politikák csak akkor működnek, ha a polgárokat teljes mértékben bevonják azok kialakításába – útjára indította a megállapodás részeként az Európai Éghajlati Paktumot⁴¹, mely az uniós polgárok bevonását célozza az éghajlat-politikai fellépésekbe.

A Zöld Megállapodásban megfogalmazott célkitűzésekhez rendelt kulcsfontosságú intézkedéseknek a dokumentumhoz mellékelte ütemterv szerint kell megvalósulnia.⁴²

Egy évvel a Zöld Megállapodás közzététele után, 2020 decemberében az Európai Tanács ülésének keretében az Unió állam- és kormányfői egy új, kötelező célt hagytak jóvá az EU számára: 2030-ra az 1990-es szintekhez képest legalább 55%-os Unión belüli nettó csökkentést kell elérni az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásában. Az Európai Tanács felkérte az EU Tanácsát és az Európai Parlamentet, hogy ezt az új célkitűzést jelenítsék meg egy ún. európai klímarendelethez.

3.5. Új Körforgásos Gazdaságra vonatkozó Cselekvési Terv

A Bizottság a Zöld Megállapodás keretében új körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési tervet⁴³ fogadott el (a továbbiakban: új Cselekvési terv). Az új Cselekvési terv 6 tárgykörben, 34 témában fogalmaz meg újabb célokat és intézkedéseket a körforgásos gazdaságra vonatkozó átállás érdekében. Az új Cselekvési terv fő célként rögzíti, hogy csökkenteni szükséges a fogyasztói lábnyomot és meg kell duplázni a körforgásos anyaghasználat rátáját az elkövetkező évtizedben. A Bizottság prognózisa alapján a tervben foglaltak végrehajtásával, illetve a körforgásos gazdaság elveinek érvényesítésével az Unió gazdasága potenciálisan 0,5%-os mértékben növelheti a GDP-t 2030-ra, illetve megközelítőleg 700 000 új munkahely jöhet létre.

Az új Cselekvési terv megállapítja, hogy az uniós kezdeményezések, illetve a jogalkotás már foglalkoznak bizonyos mértékben vagy kötelező vagy önkéntes alapon egyes termékek fenntarthatósági szempontjaival (különösen a környezetbarát tervezésről szóló irányelv sikeresen szabályozza az energiahatékonyságot és néhány energiával kapcsolatos termék részeinek, elemeinek körforgásos felhasználását). Ezzel egyidejűleg ugyanakkor az olyan eszközök, mint az uniós öko címkéről szóló rendelet vagy az EU zöld közbeszerzési kritériumai bár szélesebb körre koncentrálnak, azonban az önkéntes megközelítés miatt korlátozott hatásuk van. Az új Cselekvési terv rögzíti, hogy nincs átfogó követelményrendszer arra vonatkozóan, hogy az uniós piacon megjelenő termékek növekvő arányban fenntarthatóvá váljanak és kiállják

⁴¹ Az Európai Bizottság oldalán található Európai Éghajlati Paktum oldala. Elérhető: https://europa.eu/climate-pact/index_hu

⁴² Ld. fent 26. lábjegyzet

⁴³ Az Új Körforgásos Gazdaságra vonatkozó Cselekvési Terv. Elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1583933814386&uri=COM:2020:98:FIN>

a körforgásosság kritériumának tesztjét.⁴⁴ *Az új Cselekvési Terv rögzíti továbbá, hogy a Bizottság kötelező minimum zöld közbeszerzési kritériumok és célok elérését fogja javasolni a szektorális jogalkotásban és kötelező jelentést fog előírni a zöld közbeszerzés bevezetése körében, alkalmazásának ellenőrzése érdekében anélkül, hogy indokolatlan adminisztratív terhet kreálna ezzel az ajánlatkérő szervezetek számára.* A Bizottság folytatni fogja továbbá a (szakértői) kapacitások kiépítésének támogatását útmutatók, képzések és a jó gyakorlatok megismertetésével, valamint bátorítani fogja az állami beszerzőket, hogy vegyenek részt a “Public Buyers for Climate and Environment” kezdeményezésben, mely a zöld közbeszerzés implementálásában elkötelezett állami beszerzők közötti tapasztalatcserét célozza.⁴⁵ A Bizottság annak érdekében, hogy a növekvő anyaghatékonyságból fakadó lehetőségek kihasználásra kerüljenek, valamint csökkenjenek a környezeti hatások, egy átfogó stratégiát fog indítani „Strategy for a Sustainable Built Environment” néven (Fenntartható Épített Környezet Stratégia). *E stratégia keretében a Bizottság a körforgásosság elvének előmozdítására fog koncentrálni az épületek teljes életciklusa tekintetében, mely érinteni fogja többek között az életciklus költség számítás beépítését a közbeszerzésekbe is.*⁴⁶

A Bizottság az új Cselekvési Terv keretében 2020 decemberében tette közzé az elemekről és a hulladékelemekről, a 2006/66/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről és az (EU) 2019/1020 rendelet módosításáról szóló rendelet-tervezetét, amely az elemek vagy elemeket tartalmazó termékek közbeszerzése során kötelezővé tenné az életciklus során gyakorolt környezeti hatás figyelembevételét, illetve felhatalmazná a Bizottságot kötelező zöld közbeszerzési követelmények vagy célértékek meghatározására.⁴⁷

3.6. Digitális Stratégia, Fenntartható Finanszírozás Akcióterv és Európai Klímarendelet

A Zöld Megállapodásban lefektetett célokhoz és intézkedésekhez kapcsolódik a Bizottság 2019-2024 közötti időszakra kijelölt hat prioritása közül **a digitális korra felkészült Európa elnevezésű prioritás.**⁴⁸ Az EU digitális stratégiájának célja, hogy a digitális átalakulást a kontinens előnyére fordítsa, továbbá, hogy Európa gazdasága 2050-re klímasemlegessé váljon. Ennek keretében döntötte el a Bizottság, hogy a 2020 és 2030 közötti időszak „Európa digitális évtizede” lesz.⁴⁹

A digitális stratégia a zöld átmenet vonatkozásában nyolc cselekvési pontot jelöl meg, ezek között szerepel az a javaslat, amely szerint a zöld közbeszerzésekre vonatkozó uniós szabályozásoknak valamennyi IT termékre és szolgáltatásra ki kell terjedniük.⁵⁰

⁴⁴ Uo. 6. oldal.

⁴⁵ Uo. 7. oldal

⁴⁶ Uo. 14. oldal

⁴⁷ Javaslat az elemekről és a hulladékelemekről, a 2006/66/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről és az (EU) 2019/1020 rendelet módosításáról, COM(2020) 798 final, 70. cikk. Elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020PC0798&from=EN>

⁴⁸ Az Európai Bizottság oldalán található a digitális korra felkészült Európa oldala. Elérhető: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age_hu;

⁴⁹ Az Európai Bizottság oldalán található a digitális korra felkészült Európa oldala. Kiadványok. Elérhető: https://ec.europa.eu/info/publications/factsheets-europe-fit-digital-age_hu; Digitális iránytű 2030-ig: a digitális évtized megvalósításának európai módja: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021DC0118>

⁵⁰ Az Európai Bizottság oldalán található a digitális korra felkészült Európa oldala. A zöld átmenet támogatása c. kiadvány https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/attachment/862091/Supporting_the_green_transition_en.pdf.

Az Európai Unió ezen felül nem csak stratégiák szintjén, hanem pénzügyi szempontból is igyekszik előmozdítani a kontinens környezetvédelmi szempontú működését. 2018 márciusában az Európai Bizottság meghirdette a Fenntartható Finanszírozás akciótervét, amelyhez kapcsolódva 2020. július 12-én hatályba lépett a zöld taxonómiáról szóló rendelet.⁵¹ Ez az új megközelítésű szabályozási terület azzal az igénnyel lép fel, hogy a Párizsi Megállapodás 2. cikkében szereplő finanszírozási célt⁵² érvényre juttatva, a pénzügyi források áramlását összhangba hozza az üvegházhatású gázok alacsonyabb szintű kibocsátására és az éghajlatváltozással szembeni ellenálló képesség fejlesztésére irányuló erőfeszítésekkel. A cél, hogy hat fenntarthatósági célkitűzés mentén teljesítményindikátorok szülessenek a befektetések körében. Ez a szabályozás hozzájárul az Európai Unió „pénzügyi zöld listájának”, azaz a fenntartható gazdasági tevékenységek osztályozási rendszerének kialakításához.

Ahogy a 3.4. pont említette, az Európai Unióban politikai egyezség született a 2030-ig 55%-os kibocsátáscsökkentési cél, valamint a klímasemlegesség 2050-re történő elérése érdekében. E politikai cél eléréséhez szükséges jogi keretet az úgynevezett Európai Klímarendelet (a továbbiakban: Klímarendelet) hivatott biztosítani.⁵³ 2021 júniusáig a Bizottság a Klímarendelet szerint felülvizsgálta és szükség esetén módosítani javasolja az összes releváns szakpolitikát és egyéb eszközt, amelyek a Klímarendeletben elfogadott célértékek megvalósításához szükségesek.

A fentiekkel összhangban összesen 22 jogszabály módosítását irányozta elő a Bizottság 2021-es munkaprogramja⁵⁴ és annak I. melléklete⁵⁵ (pl. az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv, a megújuló energia irányelvek vagy a fenntartható mobilitással összefüggő jogszabályok).

A Bizottság 2021 július 14-én tette közzé „Fit for 55”, azaz „Írány az 55%!” nevű jogalkotási javaslatcsomagját, amely olyan javaslatok és kezdeményezések sorát tartalmazza, amelyek célja az uniós jogszabályok felülvizsgálata és aktualizálása annak érdekében, hogy azok

⁵¹ A fenntartható befektetések előmozdítását célzó keret létrehozásáról, valamint az (EU) 2019/2088 rendelet módosításáról szóló 2020/852/EU Európai Parlament és a Tanács 2020. június 18-i rendelete. Elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=CELEX:32020R0852>

⁵² Párizsi Megállapodás: „1. A jelen Megállapodás célja, hogy a Keretegyezmény és annak célkitűzése megvalósításának elősegítése során erősítse az éghajlatváltozás veszélyére adott globális választ a fenntartható fejlődéssel és a szegénység felszámolására irányuló törekvésekkel összefüggésben, többek között: a) a globális átlaghőmérséklet emelkedését jóval az iparosodás előtti átlaghőmérsékletnél 2 °C-kal magasabb hőmérséklet szint alatt tartva; egyúttal arra törekedve, hogy a hőmérsékletemelkedés az iparosodás előtti átlaghőmérséklet feletti 1,5 °C mértékre korlátozódjon, felismerve, hogy ez jelentősen csökkentené az éghajlatváltozás kockázatait és hatásait; b) az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásaihoz való alkalmazkodás képességének növelésével, az éghajlatváltozással szembeni ellenálló képesség fejlesztésével és az üvegházhatású gázok alacsony szintű kibocsátásának támogatásával, az élelmiszer-termelés veszélyeztetése nélkül; valamint c) arra törekedve, hogy a pénzügyi források áramlása összhangban álljon az üvegházhatású gázok alacsonyabb szintű kibocsátására és az éghajlatváltozással szembeni ellenálló képesség fejlesztésére irányuló erőfeszítésekkel. 2. A jelen Megállapodást a méltányosság, valamint a közös, de megkülönböztetett felelősség és az eltérő képességek elve alapján, az eltérő nemzeti körülmények figyelembevételével kell megvalósítani.”. Elérhető: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:22016A1019\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:22016A1019(01))

⁵³ A klímasemlegesség elérését célzó keret létrehozásáról és a 401/2009/EK rendelet, valamint az (EU) 2018/1999 rendelet módosításáról (európai klímarendelet) szóló 2021/1119/EU Európai Parlament és Tanács 2021. június 30-i rendelete. Elérhető: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2021.243.01.0001.01.HUN&toc=OJ%3AL%3A2021%3A243%3ATOC

⁵⁴ A Bizottság Közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának - A Bizottság 2021. évi munkaprogramja. Életerős Unió egy sérülékeny világban. Elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52020DC0690>

⁵⁵ Melléklet a Bizottság 2021. évi munkaprogramjához. Elérhető: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:91ce5c0f-12b6-11eb-9a54-01aa75ed71a1.0007.02/DOC_2&format=PDF

összhangba kerüljenek az EU 2030-ra és 2050-re vállalt éghajlat-politikai céljaival. Ennek keretében az új energiahatékonysági irányelv tervezete kifejezetten kötelezővé tenné – bizonyos körben a teljesítendő követelmény konkrét meghatározásával – az energiahatékonysági szempontok érvényesítését a közbeszerzésekben. Követelményként rögzítené azt is, hogy a tagállamoknak támogatást kell nyújtaniuk az ajánlatkérők számára egyértelmű szabályok, valamint az életciklusköltség-számítás, a környezeti hatások és költségek értékelésére vonatkozó módszertanok biztosításával, kompetencia centrumok felállításával.⁵⁶

2022 márciusában a Bizottság újabb, a zöld közbeszerzéseket is érintő uniós jogszabályjavaslatokat tett közzé. Egy új rendelet váltaná fel a 2009/125/EK irányelvet (ökodizájn irányelv) és egyúttal a fenntartható termékek környezetbarát tervezésére vonatkozó követelmények kereteit is megállapítaná.⁵⁷ A tervezet a zöld közbeszerzések vonatkozásában megteremtené a Bizottság számára a lehetőséget, hogy a rendelet alapján felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadásával a közbeszerzési (eljárásokra) szerződésekre alkalmazandó követelményeket állapítson meg (pl. a műszaki leírás, kiválasztási kritériumok tekintetében stb.) a rendeletben felsorolt termék paraméterek alapján. Az ökodizájn szabályozás megújítása mellett az építési termékekre vonatkozó 305/2011/EU rendeletet is felváltaná egy újabb, a fenntarthatósági szempontokat hangsúlyosabban és külön a zöld közbeszerzési szempontokat is megjelenítő rendelet, amely szintén felhatalmazná a Bizottságot arra, hogy fenntarthatósági követelményeket dolgozzon ki az építőipari termékek zöld szempontú közbeszerzése érdekében.⁵⁸

3.7. Környezetvédelmi Cselekvési Program⁵⁹

Az uniós környezetvédelmi politika irányát a hetvenes évek elejétől kezdve környezetvédelmi cselekvési programok határozzák meg. A nyolcadik környezetvédelmi cselekvési program arra hivatott, hogy igazságos és inkluzív módon felgyorsítsa a zöld átállást annak érdekében, hogy 2050-ig meg lehessen valósítani azt a hosszú távú, a 7. környezetvédelmi cselekvési programban már meghatározott célkitűzést, amely szerint a jólétet bolygónk tűrőképességének határain belül kell biztosítanunk. A nyolcadik környezetvédelmi cselekvési programban az alábbi hat kiemelt tematikus célkitűzés szerepel: az üvegházhatásúgáz-kibocsátások csökkentése; az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás; előrelépés egy olyan növekedési modell felé, amely többet ad vissza a Földnek, mint amennyit elvesz tőle; szennyezőanyag-mentesség; a biológiai sokféleség védelme és helyreállítása; a termeléssel és a fogyasztással kapcsolatos fő környezeti és éghajlati terhelések csökkentése.

⁵⁶ Az energiahatékonyságról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelv átdolgozására irányuló javaslat. Elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52021PC0558>

⁵⁷ A fenntartható termékek környezetbarát tervezésére vonatkozó követelmények megállapításának kereteiről és a 2009/125/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló javaslat. Elérhető:

https://environment.ec.europa.eu/publications/proposal-ecodesign-sustainable-products-regulation_en

⁵⁸ Az építési termékek forgalmazására vonatkozó harmonizált feltételek megállapításáról és a 2019/1020/EU rendelet módosításáról valamint a 305/2011/EK felváltásáról szóló javaslat. Elérhető:

https://ec.europa.eu/growth/sectors/construction/construction-products-regulation-cpr/review_en

⁵⁹ A nyolcadik környezetvédelmi cselekvési program még elfogadás előtt áll.

4. A zöld közbeszerzéssel kapcsolatba hozható hazai stratégiák és finanszírozási programok

4.1. Ágazatközi stratégiai dokumentumok

4.1.1. Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési koncepció

A Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési koncepciót⁶⁰ 2014-ben fogadták el, és a 2014–2020-as időszak szakpolitikai súlypontjait fekteti le, ugyanakkor a célrendszere egészen 2030-ig szól. 2020-as távlaton 5 nemzeti prioritást határozott meg. Az „Útban az erőforrás- és energiahatékonyság, illetve az energiafüggetlenség felé” című prioritásban célként megjelennek a környezet minőségét megőrző és javító környezetvédelmi beavatkozások. Kifejezetten a környezet- és természetvédelem terén külön kiemelt feladatként jelenik meg, hogy a közbeszerzési eljárások elbírálásánál nagyobb hangsúlyt kell, hogy kapjanak a környezettudatos, szennyezés megelőzési technológiák és szolgáltatások.

4.1.2. Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia

Az Országgyűlés 2013-ban fogadta el a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégiát a 2012-2024-es időszakra (a továbbiakban: NFFS).⁶¹ A keretstratégia középpontjában „a nemzeti erőforrások állapotának bemutatása, a jövő generációkat „eladósító” folyamatok azonosítása, valamint az erőforrások megfelelő karbantartását segítő intézményrendszer kialakítása áll.” A zöld közbeszerzésekkel kapcsolatos további lépések megtételének szükségességére hívja fel a figyelmet az NFFS azon megfogalmazása, hogy „a természeti erőforrások védelmét erősítendő ki kell alakítani a „zöld” közbeszerzés rendszerét is.” Ami az egyes ágazati prioritásokat illeti, indokoltnak tartja az NFFS azoknak a befektetéseknek, beruházásoknak a támogatását, melyek a nem megújuló erőforrások hatékonyabb kiváltására irányulnak. Ezen belül a támogatandó tevékenységek között hangsúlyos a zöldenergia előállítása.⁶² Az épületek kapcsán mindössze annyit jelez az NFFS, hogy az épületek energiatanúsításának (energiacímke) továbbfejlesztése mellett be kell vezetni az építmények fenntarthatósági minősítési rendszerét. A közlekedési szektorról megállapítja, hogy a települések levegőminőségét a lakossági fűtés mellett elsősorban ez határozza meg. Külön alfejezet foglalkozik az NFFS-ben a vállalkozások fenntarthatóbbá tételével. Ennek körében kiemeli a környezetbarát technológiák használatára való áttérést. Ez történhet az erőforrás-hatékonyság javításával, a kevésbé szennyező technológiákra való áttéréssel, és a károsanyag-kibocsátás okozta károk minimalizálásával is. Ugyancsak hozzájárul a fenntarthatósági fordulathoz a hazai beszállítók, illetve elsősorban a lokális termelési rendszerek előnyben részesítése, és a helyi, térségi gazdasági kapcsolatok erősítése. A hulladékgazdálkodással kapcsolatban úgy fogalmaz a stratégia, hogy ún. zárt

⁶⁰ Az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozata a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról. Magyar Közlöny 1. szám. 2014. január 3. Elérhető:

<https://regionalispolitika.kormany.hu/download/a/c9/e0000/MK14001.pdf>

⁶¹ Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia 2013. Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács. Elérhető:

<https://www.nfft.hu/documents/1238941/4101589/Nemzeti+Fenntarthat%C3%B3+Fejl%C5%91d%C3%A9si+Keretstrat%C3%A9gia.pdf/4ee5e5a1-4bbc-4433-8245-dd2f52a4e667?t=1580132846319>

⁶² Ez a biomassza, a geotermikus, víz-, nap- és szélenergia, a mezőgazdasági melléktermékek, illetve az agroüzemanyagok és biogáz energiafelhasználáson belüli részarányának növelését jelenti, amelynek eszközéül az ilyen jellegű technológiákba való beruházás és a felhasználás támogatása szolgálhat.

anyagciklusok kialakítása felé történő elmozdulás szükséges, melynek során a korábban hulladékként jelentkező anyagok a gazdaságban tovább használhatók.

A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács által kiadott legfrissebb előrehaladási jelentés⁶³ hangsúlyozza, hogy bár számos pozitív változás történt az előző előrehaladási jelentésben tett megállapításokhoz képest, a pandémia következtében Magyarország fenntarthatósági állapota hosszú távon nem kedvező állapotot mutat.

4.1.3. Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia

Az Országgyűlés 2018-ban fogadta el a 2018-2030 közötti időszakra vonatkozó, 2050-ig tartó időszakra is kitekintést nyújtó második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiát (a továbbiakban: NÉS-2).⁶⁴ A dokumentum a legjelentősebb dekarbonizációs potenciált az energiaszektorban látja. Ennek körében fontos cél a fosszilis energiahordozók kiváltásának elősegítése, elsősorban a hő- és villamosenergia-termelés, az épületfűtés és a közlekedés területén, valamint az energiahatékonyság növelése és az energiatakarékosság előmozdítása, elsősorban az épületenergetika és a közlekedés, a mezőgazdaság és az ipar egyes ágazataiban. A NÉS-2 végrehajtásának fő eszközei a 3 éves időszakokra szóló Éghajlatváltozási Cselekvési Tervek (a továbbiakban: ÉCST). A Kormány 2020 januárjában hagyta jóvá a 2020. év végéig tartó első ÉCST-t.⁶⁵ Az energetikára vonatkozó intézkedések közül külön is kiemelve “az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer” (a továbbiakban: EKR). A közlekedési szektorban az ÉCST előírja az elektromos töltőhálózat fejlesztését, illetve a közösségi közlekedés fejlesztésére vonatkozó intézkedéseket. Külön is kiemelve a helyi autóbussz közlekedés fejlesztését célzó Zöld Busz Program végrehajtása. A hulladék szektorban az ÉCST előírta többek között az EU-s körforgásos gazdasági javaslatcsomag átültetéséhez szükséges hazai hulladékgazdálkodási joganyag felülvizsgálatát.

4.1.4. Nemzeti Környezetvédelmi Program

A Nemzeti Környezetvédelmi Programok kidolgozásáról, céljáról, tartalmáról és megvalósításáról a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény rendelkezik. Mind a 2015–2020 közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Programról szóló 27/2015. (VI.17.) OGY határozattal elfogadott és 2020-ban lezárult 4. Nemzeti Környezetvédelmi Program⁶⁶, mind pedig a jelenleg elfogadás előtt álló 5. Nemzeti Környezetvédelmi Program (a továbbiakban: NKP-5) tervezete⁶⁷ az ország adottságait, a társadalom hosszú távú érdekeit és jövőbeni fejlődési céljait, továbbá a globális felelősségből

⁶³ A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia harmadik előrehaladási jelentése 2017-2018. Elérhető:

https://www.nfft.hu/documents/1238941/1261771/NFFS_3EHJ.pdf/5f6c02dc-0720-1cfe-f926-272ead306659?t=1575543833848

⁶⁴ A 23/2018. (X. 31.) OGY határozat melléklete - A 2018-2030 közötti időszakra vonatkozó, 2050-ig tartó időszakra is kitekintést nyújtó második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiáról. Elérhető:

https://nakfo.mbsz.gov.hu/sites/default/files/files/N%C3%89S_Ogy%20%C3%A1ltal%20elfogadott.PDF

⁶⁵ A 2020 végéig tartó I. Éghajlatváltozási Cselekvési Terv. Elérhető: [https://2015-](https://2015-2019.kormany.hu/hu/dok?page=2&source=11&type=402&year=2020#!DocumentBrowse)

[2019.kormany.hu/hu/dok?page=2&source=11&type=402&year=2020#!DocumentBrowse](https://2015-2019.kormany.hu/hu/dok?page=2&source=11&type=402&year=2020#!DocumentBrowse) (A 2021 utáni időszakra szóló terv előkészítés alatt áll, nem elérhető)

⁶⁶ 27/2015. (VI. 17.) OGY határozat a 2015–2020 közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Programról. Elérhető:

<https://nit.hu/jogszabaly/2015-27-30-41>

⁶⁷ Az 5. Nemzeti Környezetvédelmi Program tervezetét 2021. június 18-ig véleményezhették a civil szervezetek és a lakosság. Az NKP-5 tervezetének a Herman Ottó Intézet honlapján érhető el: <http://www.hermanottointezet.hu/nkp5skv>;

és a nemzetközi együttműködésből és EU-tagságból adódó kötelezettségeket is figyelembe véve az ország környezeti céljait és az elérésükhöz szükséges feladatok és eszközök meghatározását rögzíti. Az elfogadásra váró NKP-5 tervezete összhangban van az Európai Unió 2030-ig tartó időszakra szóló 8. Környezetvédelmi Cselekvési Programjával és az Országgyűlés által elfogadott Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégiával. Az NKP-5 egyúttal a 2026-ig terjedő időszakban rendelkezésre álló környezetügyi célú európai uniós fejlesztési források felhasználásának szakmai megalapozását is szolgálja. Az NKP-5 a környezetudatos termelés előmozdításával valamint az ökoinnováció ösztönzésével kapcsolatban rögzíti többek között, hogy a zöld közbeszerzés fontos jelzőértékkel bír a piac számára, innovációra ösztönöz, és megalapozza a környezetbarát termékek tömeges piaci elterjedését. Az állam és az önkormányzatok „zöld” beszerzéseikkel példát mutathatnak a fogyasztóknak és befolyásolhatják a piacot, az ipar pedig ösztönzést kaphat az ajánlatkérők igényeinek megfelelő „zöld” technológiák kialakítására, környezetbarát termékek fejlesztésére. Az NKP-5 erre tekintettel a Kormányzat számára az ökoinnováció ösztönzésével kapcsolatban a cselekvési irányok és intézkedések között többek között előírja a zöld közbeszerzés alkalmazását, valamint elterjesztését is.⁶⁸

4.1.5. Nemzeti Energia- és Klímaterv

Az EU előírása⁶⁹ alapján elkészült Nemzeti Energia- és Klímatervet (a továbbiakban: NEKT)⁷⁰ szintén 2020 januárjában fogadta el a Kormány. A NEKT legfontosabb célkitűzése az energiaszuverenitás és az energiabiztonság megerősítése, valamint az energiatermelés dekarbonizálása. Az energia terén rögzíti, hogy a fenti célokat elsősorban a megújuló erőforrásokra alapozott fűtési és hűtési megoldások alkalmazásával, a Zöld Távhő Program végrehajtásával, továbbá a közintézményi, ipari és a közlekedési célú energiafelhasználás csökkentésével lehet elérni. Megerősíti az elektromobilitás elterjesztésének szándékát, és a helyi közlekedés zöldítésére vonatkozó Zöld Busz Programot. Fontos célként rögzíti, hogy a hazai kutatás-fejlesztési és innovációs szektor minél nagyobb mértékben legyen képes a nemzeti és európai uniós energia- és klímapolitikai célok elérését szolgálni.

4.1.6. Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia 2020-2050

Hazánk a klímavédelemről szóló 2020. évi XLIV. törvényben rögzítette, hogy támogatja a teljes klímasemlegesség elérését 2050-re. A hosszú távú koncepció formáját öltő Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia (NTFS)⁷¹ egy olyan 30 éves előrettekintésű társadalmi-gazdasági és technológiai fejlődési útvonalat vázol fel, amely szerint annak segítségével 2050-re úgy leszünk

⁶⁸ Uo. 73-74. oldal.

⁶⁹ Az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról, valamint a 663/2009/EK és a 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, a 94/22/EK, a 98/70/EK, a 2009/31/EK a 2009/73/EK, a 2010/31/EU, a 2012/27/EU és a 2013/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2009/119/EK és az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv módosításáról, továbbá az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2018/1999/EU Európai Parlament és Tanács 2018. december 11-i rendelete. Elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hu/TXT/?uri=CELEX%3A32018R1999;>

⁷⁰ Nemzeti Energia- és Klímaterv. Elérhető:

https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/hu_final_necp_main_hu.pdf

⁷¹ Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia 2020-2050. Elérhető: https://ec.europa.eu/clima/sites/its/its_hu_update_hu.pdf

képesek megvalósítani a klímasemlegességet, hogy közben a magyar emberek jólétét középpontba helyezve tudjuk biztosítani természeti értékeink védelmét és a gazdasági fejlődést.

Az NTFS szerint a tiszta fejlődés egy olyan fejlődési utat jelent, amely fenntartható gazdasági növekedést és ezzel együtt zöld munkahelyteremtési és gazdaságfejlesztési lehetőségeket teremt, miközben minimalizálja a környezetszennyezést és az ÜHG gázok kibocsátását. A NTFS-ben bemutatott kibocsátáscsökkentési pályák a 2050-es klímasemlegesség elérését társadalmilag igazságosan, költséghatékonyan és a jelenlegi, illetve jövőbeli technológiai megoldások integrálásával teszik elérhetővé.

4.1.7. Helyi Klímastratégiák - Fenntartható Energia- és Klíma Akciótervek

Meg kell említeni még a helyi klímastratégiákat és a Fenntartható Energia- és Klíma Akcióterveket (a továbbiakban: SECAP). 2008-ban jött létre a Polgármesterek Klíma- és Energiaügyi Szövetsége azzal a céllal, hogy összefogja azon európai helyi önkormányzatokat, amelyek önként vállalják, hogy teljesítik az EU klíma- és energia céljait.⁷² Az aláírók a szövetség által kialakított módszertan alapján helyi energia- és klíma akcióterveket (SECAP) fogadtak és fogadnak el. A SECAP-készítés módszertana külön kiemeli az önkormányzati-, a szolgáltató-, és a lakossági szektor, valamint a közlekedési szektorokat, mint amelyekben a legnagyobb a mitigációs potenciál.⁷³ Magyarországon 152 település és fővárosi kerület, valamint 5 kistérség rendelkezik SECAP-al. Valamennyi akcióterv és stratégia átfogó célja és előnye nem csupán az energiahatékonyság fokozása, a klímatudatosság erősítése, de az is, hogy általuk európai uniós forrásokhoz is sokkal könnyebb hozzájutni.⁷⁴ A zöld közbeszerzés, mint cél több SECAP-ban is megjelenik.

4.2. Ágazati stratégiai dokumentumok

4.2.1. Energia

4.2.1.1. Nemzeti Energiastratégia 2030, kitekintéssel 2040-ig⁷⁵

A Nemzeti Energiastratégia (a továbbiakban: NES) középpontjában a tiszta, okos és megfizethető energetikai szolgáltatás áll. Az Energiastratégia vállalja, hogy a 2030-ra dinamikus növekedés mellett sem emelkedik a magyar gazdaság energiafelhasználása a 2005-ös szint fölé. A NES szerint az energetikai tervezési, a szakpolitikai és a beruházási döntések meghozatala előtt meg kell vizsgálni, hogy azok részben vagy egészben felválthatóak-e költséghatékony, technikailag, gazdaságilag és környezetvédelmi szempontból megfelelő

⁷² Polgármesterek Klíma- és Energiaügyi Szövetsége. Elérhető: <https://www.polgarmesterekszovetsege.eu/about-hu/covenant-hu/origin-dev-hu.html>

⁷³ The Covenant of Mayors for Climate and Energy Reporting Guidelines: https://www.covenantofmayors.eu/IMG/pdf/Covenant_ReportingGuidelines.pdf

⁷⁴ SECAP – a települések fenntartható fejlődésének záloga. Építésügyi Minőségellenőrző Innovációs NKft. honlapja. Elérhető: <https://www.emi.hu/emi/web.nsf/pub/R5AFSR.html>

⁷⁵ Nemzeti Energiastratégia 2030, kitekintéssel 2040-ig - Tiszta, okos, megfizethető energia. Elérhető: <https://www.banyasz.hu/images/klimapolitika/Nemzeti%20Energiastrat%C3%A9gia%202030.pdf>

energiahatékonysági intézkedésekkel. Ez magában foglalja különösen azt, hogy az energiahatékonyságot az energetikai infrastruktúrára vonatkozó jövőbeli beruházási döntések során elsődlegesen vizsgálendő szempontként kell alkalmazni. A NES-ben foglalt célok elérését 6 zászlóshajó projekt szolgálja: 1. klímabarát és rugalmas áramtermelés, 2. a gazdaság energiahatékonyságának javítása, 3. közlekedés-zöldítés, 4. energiatudatos és modern magyar otthonok, 5. energetikai innovációs projektek, illetve 6. energia- és klímatudatos társadalom megteremtését szolgáló program.

4.2.1.2. Nemzeti Hidrogén Stratégia

Magyarország Nemzeti Hidrogénstratégiája⁷⁶ (Hidrogénstratégia) ambiciózus, de reális jövőképet felvázolva nyitja meg az utat a hidrogéngazdaság kiépítése előtt, hozzájárulva ezzel a dekarbonizációs célok eléréséhez, valamint megteremtve a lehetőségét annak is, hogy Magyarország aktív szereplőjévé váljon az európai hidrogéntérnek. A Hidrogénstratégia hidrogénelőállításra vonatkozó célja a felhasználói igényekhez illeszkedő, versenyképes árú, karbonszegény és karbonmentes hidrogénelőállítás feltételeinek megteremtése a nagy volumenű helyi ipari igényt kielégítő centralizált és karbonszegény, illetve a kisebb igényeket fedezni képes decentralizált karbonmentes termelési módok kiépítésének ösztönzésével. A stratégia további, a közlekedésre vonatkozó általános célja a tiszta közlekedési módokra való átállás részben hidrogénfelhasználás általi felgyorsítása, amelyet a gázolaj-felhasználás fokozatos kivezetésével párhuzamosan lehet megvalósítani a nehézgépjármű-forgalomra fókuszálva.

4.2.2. Közlekedés

4.2.2.1. Hazai Elektromobilitási Stratégia – Jedlik Ányos Terv 2.0⁷⁷

Az elektromobilitás ösztönzése, az ehhez kapcsolódó innovációk gyors és hatékony terjesztésének szándékával az Innovációs és Technológiai Minisztérium 2019-ben végezte el a 2015-ben elfogadott Jedlik Ányos Terv felülvizsgálatát. A stratégia megállapítja, hogy a hazai elektromobilitási helyzet az elektromos személygépkocsi eladásokat vizsgálva regionálisan kiemelkedő, ugyanakkor a töltőhálózati infrastruktúra elmaradott. A stratégia két EU-s célra külön is reflektál. Az egyik az EU 2030-ra vonatkozó azon célja, hogy az újonnan gyártott személygépjárművek tekintetében 35 százalékos, a könnyű haszongépjárművek tekintetében pedig 30 százalékos széndioxid-kibocsátás csökkentést kell elérnie a járműiparnak a 2021-es szinthez képest, a másik pedig a 2014/94/EU irányelv (AFI-irányelv). Ez utóbbi fekteti le, hogy a tagállamok irányában az alternatív üzemanyagok európai infrastruktúrájának kiépítése is elvárás. A stratégia ezekre is alapozva 9 prioritási területen összesen 29 célt határozott meg. Ezek közül kiemelendő, hogy 2025-ig azonosítják a töltőállomással ellátatlan területeket, és

⁷⁶ Nemzeti Hidrogén Stratégia Elérhető:

<https://cdn.kormany.hu/uploads/document/6/61/61a/61aa5f835ccf3e726fb5795f766f3768f7f829c1.pdf>

⁷⁷ Hazai Elektromobilitási Stratégia Jedlik Ányos Terv 2.0. Elérhető: <https://2015-2019.kormany.hu/download/0/b9/a1000/Hazai%20elektromobilit%C3%A1si%20strat%C3%A9gia.pdf>

szükség szerint új töltőállomásokat kell telepíteni. A tiszta járművek beszerzésére vonatkozó uniós jogi kötelezettség szempontjából külön kiemelendő, hogy a stratégia alapján 2025-ig elkészülne az elektromos töltőállomások telepítésére, valamint elektromos autóflokk kialakítására vonatkozó tudnivalók és javaslatok összefoglalása az állami intézmények számára, illetve a települési önkormányzatok számára sor kerülne egy elektromos autóflokk támogatási rendszer kialakítására is. Mindezek mellett külön vizsgálatot ír elő a Stratégia arra nézve, miként lehet terjeszteni az elektromobilitást az autóbussz közlekedésben is.

4.2.2.2. Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia⁷⁸

2014-ben fogadták el a Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégiát (NKIS), mely 2050-ig határoz meg elérendő célokat a közlekedési ágazat tekintetében, melyek közül a legrelevánsabb talán a Magyarország regionális közlekedési csomópont-szerepének javítását valamint egy járműgyártási stratégia megalkotását rögzítő cél, melyek elérése érdekében eszközként az NKIS az intermodális infrastruktúra fejlesztését, a vasútvonalak korszerűsítését, versenyképes regionális repterek fejlesztését irányozza elő. Az NKIS szerint a tervek végrehajtásával 2050-ig az intelligens közlekedési rendszerrel ellátott közúti infrastruktúra hossza 480 km-rel nőhet, a közlekedés által okozott üvegházhatású gázok átlagos éves kibocsátása pedig 2050-re 17 kt CO₂eq-sel csökkenhet. A stratégia kifejezetten rögzíti, hogy el kell érni a közbeszerzési eljárások zöldítését a társadalmilag hasznosabban megvalósítható projektek előnyben részesítésével, amelyeknek szervesen kell illeszkednie a stratégiában foglalt célokkal összefüggő ösztönzési rendszerbe.

4.2.3. Gazdaságfejlesztés, ipar és vállalkozások

4.2.3.1. Irinyi Terv⁷⁹

A 2016-ban elfogadott stratégia célja, hogy néhány éven belül Magyarország legyen az az EU-tagállam, ahol a bruttó nemzeti összterméken belül a legnagyobb arányt az ipari termelés képviseli. A stratégia az iparfejlesztés érdekében 5 pillért fektet le, melyek az energia- és anyaghatékonyságra, továbbá a táji adottságokon alapuló bölcs és takarékos területhasználat ösztönzésére, mélyvölgy-időszaki villamos energiát (is) használó ágazatok támogatására és az anyaghatékony gyártás ösztönzésére koncentrálnak. A stratégia ezekhez kapcsolódva határoz meg specifikus célokat, melyek közül kiemelendő az egységnyi termékre jutó energiafelhasználás és a gazdaság alapanyag és energiahordozó függőségének csökkentése és energiahatékonyabb termelési módok elterjedése. Külön kiemeli a stratégia a közbeszerzések szerepét a hazai autóbusszgyártás, a védelmi ipar, az építőipar, az egészségügyi szektor és a textilipar fejlesztésében. Kiemelten, de nem kizárólag ezen iparágak számára az Irinyi-terv évente 2-2,5 milliárd Ft vissza nem térítendő támogatást ad fejlesztési célokra többek között a

⁷⁸ Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-Fejlesztési Stratégia – Stratégiai Dokumentum. Nemzeti Fejlesztési Minisztérium. 2014. Elérhető: <https://2015-2019.kormany.hu/download/b/84/10000/Nemzeti%20K%C3%B6zleked%C3%A9si%20Infrastrukt%C3%B1Ara-fejleszt%C3%A9si%20Strat%C3%A9gia.pdf>

⁷⁹ Irinyi Terv - Az innovatív iparfejlesztés irányainak meghatározásáról. Nemzetgazdasági Minisztérium. 2016. február. Elérhető: <https://2015-2019.kormany.hu/download/d/c1/b0000/Irinyi-terv.pdf>

kapacitásbővítés, új létesítmények létrehozása, energiahatékonysági és megújuló energia használatát célzó beruházások területén. A 2020-as évben az élelmiszer-, az egészséggazdasági, a jármű-, a zöldgazdasági, az elektronikai és infokommunikációs és speciális gépgyártási szektorok képviselői pályázhattak támogatásra.⁸⁰

4.2.3.2. A magyar mikro-, kis- és közepes vállalkozások megerősítésének stratégiája (2019-2030)⁸¹

A 2019. év novemberében megjelent stratégia átfogó célja a komoly növekedésre képes vállalati kör értékteremtő képességének megerősítése és a KKV-szektor működéséhez szükséges kiszámítható keretek biztosítása. Ehhez kapcsolódó másodlagos célok 2030-ra a KKV-k termelékenységének és az általuk előállított hozzáadott érték növelése. Ezekhez kapcsolódva a stratégia beavatkozási területeket fogalmaz meg, amelyek közül kiemelendő a zöld közbeszerzés szempontjából a vállalkozóbarát szabályozási és adózási környezet megteremtése, a KKV-k üzleti környezetének és az e-kormányzat eszközeinek fejlesztése, valamint a finanszírozáshoz jutásuk ösztönzése. Célzott programok közül a stratégia kiemeli a Beszállító-fejlesztési Programot és a Modern Vállalkozások Programot is, de feladatként fogalmazza meg az ágazat-specifikus IKT megoldások használatának támogatását, és települési, térségi gazdaságfejlesztési programok keretrendszerének felállítását is.

A vállalkozások termelékenységének és versenyképességének fejlesztése nem valósítható meg a fenntartható vállalati működés feltételeinek megteremtése nélkül, az Európai Bizottság fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolásról szóló irányelvének, valamint a vállalati fenntarthatósággal kapcsolatos elvárható gondosságról szóló irányelvének elfogadását követően a KKV Stratégia támogatni fogja hazai vállalkozások szemléletformálását és felkészülését az irányelveknek való megfelelés érdekében.

4.2.4. Hulladék

4.2.4.1. Egyes energetikai és hulladékgazdálkodási tárgyú törvények módosítása

A hulladékgazdálkodás területén az Országgyűlés elfogadta az egyes energetikai és hulladékgazdálkodási tárgyú törvények módosításáról szóló 2021. évi II. törvényt, amely beépíti a körforgásos gazdaság gondolatát és célrendszerét számos további jogszabályba. Kiemelkedő változás, hogy az állam az állami hulladékgazdálkodási közfeladat ellátására koncessziós szerződést köt egységesen az ország egész területére vonatkozóan. A törvénymódosítás biztosítja az állami közfeladat körébe tartozó hulladékgazdálkodási

⁸⁰ Tájékoztató az Irinyi Terv iparstratégiai támogatási program keretében nyújtott támogatások igénylésének 2020. évi feltételeiről. Elérhető: https://2015-2019.kormany.hu/download/9/04/c1000/irinyi_terv-2020-tajekoztato.pdf

⁸¹ A magyar mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésének stratégiája 2019-2030. Innovációs és Technológiai Minisztérium. Budapest, 2019. november 5. Elérhető: <https://www.edutus.hu/wp-content/uploads/2020/10/KKV-Strategia-2019-2030.pdf>

tevékenység központosított és hatékony ellátását, és biztosítja a kötelező visszaváltási rendszer egységes, országos szinten a koncessziós rendszer keretében által történő megvalósítását. A törvénymódosítás alapján a települési hulladékok újrahasználatra előkészítési és újrafeldolgozási célértékei 2025-ig 55%-ra, 2030-ig 60%-ra, míg 2035-ig 65%-ra emelkednek és a hulladéklerakás fokozatos felszámolása is cél európai uniós elvárások szerint. Kötelező előírás, hogy 2035-re a hulladéklerakókban elhelyezett települési hulladék arányát a képződő teljes települési hulladékmennyiség 10%-ára vagy még kevesebbre kell csökkenteni.

4.2.4.2. Országos Hulladékgazdálkodási Terv 2021-2027

A 2021-ben elfogadott Országos Hulladékgazdálkodási Terv III (a továbbiakban: OHT) középtávú stratégiai célkitűzése, hogy a magyar hulladékgazdálkodási ágazat a körforgásos gazdaság egyik mintaértékű modellje legyen Európában.

Az OHT részét képező Országos Megelőzési Program külön bekezdést (9.4.2.4.) szentel a közbeszerzések zöldítése hulladékgazdálkodási és körforgásos gazdaságra való átállást támogató előnyeknek.

A közbeszerzések zöldítése fontos eszköze lehet az éghajlatváltozási, az erőforrás-felhasználási és a fenntartható fogyasztási és termelési környezetvédelmi célok megvalósításának. Az életciklus- és rendszerszemléletű gondolkodás hozzájárulhat a körforgásos gazdaság térnyeréséhez, a nyersanyagok minél nagyobb irányú visszanyerése és a termékek, anyagok minél hosszabb időn át értékláncban való tartása, az előállított hulladék újrafelhasználása, újrafeldolgozása vagy másodlagos anyagként történő kereskedelme révén.

4.2.5. Épített környezet

4.2.5.1. Nemzeti Épületenergetikai Stratégia

A Nemzeti Épületenergetikai Stratégia⁸² a nemzeti energiastratégiában megfogalmazottak elérése érdekében rögzítette azokat a célokat és fő irányokat, amelyek a 2020-ig terjedő időszakban, kitekintéssel 2030-ig a hazai épületállomány korszerűsítését, energiafelhasználásának jelentős mértékű csökkentését teszik lehetővé. A dokumentum jelentős hatással bírt az egész épületállomány energetikai felújítására vonatkozóan amellet, hogy átfogó képet adott az épületállomány állapotáról. Kidolgozott épület tipizálási rendszere segítségével meg lehetett állapítani az egyes épülettípusok energetikai jellemzőit. Ennek alapján határozták meg a teljes épületállomány energetikai szintjét, melyből következtetni lehetett azokra a szükséges intézkedésekre, amelyek elősegítik Magyarország energetikai céljainak elérését. Ennek megvalósulása – tekintettel arra, hogy a hazai primer energiafelhasználás 40%-a az épületek energiaellátására fordítódik – jelentősen javíthatja mind a lakosság, mind a vállalkozások jövedelmi helyzetét, továbbá csökkentheti a középület tulajdonosok költségeit.

⁸² Nemzeti Épületenergetikai Stratégia. 2015. február. Elérhető: https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/EU%C3%81T_164_2_2105_Nemzeti%20%C3%89p%C3%BCletenergetikai%20Strat%C3%A9gia%20150225%20pdf.pdf

4.2.5.2. Hosszú Távú Felújítási Stratégia

Az Európai Parlament és a Tanács 2018. május 30-án megjelent – az épületek energiahatékonyságáról szóló 2010/31/EU irányelv és az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv módosításáról rendelkező - 2018/844 Irányelvének 2a. cikke az uniós tagállamok részére kötelezettséggént írja elő a Hosszú Távú Felújítási Stratégia⁸³ (a továbbiakban: HTFS) elkészítését. A Kormány az 1346/2021. (VI. 2.) Korm. határozattal⁸⁴ fogadta el a magyar HTFS-t, melynek egyik fő célja, hogy a magán- és köztulajdonban lévő lakó- és nem lakáscélú épületek nemzeti állománya, felújítás révén, 2050-re nagy energiahatékonyságú és dekarbonizált épületállománnyá válhasson. A HTFS kidolgozása során a jogszabályi megfelelésen és tagállami kötelezettségen túl Magyarország azon stratégiai céljainak érvényesítése kapott kiemelt figyelmet, amelyek a hazai épületállomány megújítását a fenntartható, energia- és költséghatékony üzemeltetést lehetővé tevő mélyfelújításokra, az energiainport csökkentésére, és az intelligens rendszerek alkalmazására alapozzák, fenntartva a közszolgáltatások végfogyasztói árának jogszabályok által megszabott mértékű csökkentését. Magyarország kiemelt jelentőséget szán továbbá az Energhatékonsági Kötelezettségi Rendszer bevezetésének és magas szakmai színvonalon történő működtetésének. Az EKR bevezetésével számos energiahatékonysági felújítást ösztönző intézkedés tud megvalósulni, melyek bemutatását a HTFS részletesen tartalmazza. Az intézkedések kialakításánál fontos szempont volt az ún. támogatandó háztartások számának jelentős mértékű csökkentése, mely cél elérése közvetlenül és közvetve is hozzájárulna energiahatékonysági, környezetvédelmi, egészségügyi, gazdasági és szociodemográfiai mutatók javulásához.

4.3. A finanszírozást segítő eszközök

4.3.1. Ágazatközi programok

4.3.1.1. Klíma- és Természetvédelmi Akcióterv

A Kormány 2020 februárjában fogadta el a Klíma- és Természetvédelmi Akciótervet.⁸⁵ Az akcióterv épít a 2020 januárjában elfogadott stratégiai dokumentumokra⁸⁶, azok végrehajtásának megkezdését biztosítja. Az akcióterv 8 olyan intézkedést rögzít, melyek legfontosabbja releváns a zöld közbeszerzések szempontjából:

- a. illegális hulladékok elleni fellépés: a hulladék illegális gyűjtésére, kezelésére, ártalmatlanítására, feldolgozására, lerakására a lehető leghatározottabb intézkedések bevezetését irányozza elő,

⁸³ Hosszú Távú Felújítási Stratégia az (EU) 2018/844 számú irányelve alapján a 2021–2027 közötti kohéziós célú támogatások kifizetését lehetővé tevő feljogosító feltételek teljesítése céljából. Innovációs és Technológiai Minisztérium. Elérhető: https://ec.europa.eu/energy/sites/default/files/documents/hu_2020_ltrs.pdf

⁸⁴ Az (EU) 2018/844 számú irányelve alapján a 2021–2027 közötti kohéziós célú támogatások kifizetését lehetővé tevő feljogosító feltételek teljesítése céljából szükséges Hosszú Távú Felújítási Stratégia elfogadásáról szóló 1346/2021. Korm. határozat. Elérhető: <https://njt.hu/jogszabaly/2021-1343-30-22>

⁸⁵ Klíma- és Természetvédelmi Akcióterv. Innovációs és Technológiai Minisztérium. Elérhető: https://2015-2019.kormany.hu/download/9/d4/c1000/ITM_Klima_es_Termeszvetvedelmi_Akcioterv.pdf#!DocumentBrowse

⁸⁶ NEKT, NÉS-2, NES, I. ÉCsT, Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia

- b. az egyszer használatos műanyagok betiltása: 2021-től egyes egyszer használatos műanyagok forgalmazása, így különösen a műanyag poharak, evőeszközök, tányérok, szívószalak és bevásárló táskák betiltása, és a műanyag- és üveg italpalackok, valamint a fém italdobozok visszaváltási rendszerben történő gyűjtésének lehetővé tétele,
- c. vizek védelme: a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás során kiemelt figyelmet kell fordítani a Magyarország területére érkező víz megtartására, vizeink védelmére,

KKV-k megújuló energiatermelésének támogatása: 32 milliárd Ft-os támogatási program és a Mátrai Erőmű átalakítása: A Mátrai Erőmű zöld jövőképek kialakításával a kormány a következő évtized legjelentősebb magyar klímavédelmi, és egyben kiemelt régiófejlesztési projektjének megvalósítását kezdi meg
- d. faültetési program: évente 1 millió fa ültetése, minden újszülött után legalább tíz
- e. naperőmű építési program: tíz év alatt hatszorosára növelje a Kormány a naperőművi kapacitást
- f. zöld közlekedési program: az olcsó elektromos autók megjelenésének és használatának támogatása, Zöld Busz Program megvalósítása
- g. zöld finanszírozás: Zöld Államkötvény program indulása, aminek a befolyt forrásait kizárólag zöld ügyek finanszírozására lehet fordítani

4.3.2. Energia

4.3.2.1. Energiahatékonysági kötelezettségi rendszer (EKR)

Magyarország a Nemzeti Energia- és Klímatervben célul tűzte ki, hogy végsőenergia-felhasználása 2030-ban ne haladja meg a 2005-ös 785 PJ értéket. Ehhez a 2021-től 2030 végéig tartó időszakban évi 0,8%-os energiamegtakarítást és - a teljes időszakot lefedő élettartamú szakpolitikai intézkedéseket feltételezve - évi 7 PJ új megtakarítás szükséges. A 2014-2020-as időszakban bevezetett energiahatékonysági programok és intézkedések évente mintegy 3-4 PJ végsőenergia-megtakarítást eredményeztek, így a 2021-től kezdődő időszakban a jelenlegi megtakarítások mintegy duplájára van szükség. Ezért 2021. január 1-jétől egy új szakpolitikai eszköz, az energiahatékonysági irányelv szerinti ún. energiahatékonysági kötelezettségi rendszer bevezetése kezdődött meg.⁸⁷ Az irányelvet átültető jogszabályok bevezetik a hazai szabályozásba az „első az energiahatékonyság” elvét, amelyet a kormányzati energiapolitikai tervezés, a szakpolitikai és beruházási döntéshozatal során kell figyelembe venni, így a közbeszerzések alkalmával is fontos szempont kell, hogy legyen. Az EKR 2021. január 1-től energiahatékonyság-javító intézkedések folyamatos végrehajtását várja el a kötelezett vállalatoktól. A fejlesztések, az energiahatékonyságot-javító intézkedések, jelentős beruházási volument generálnak a hazai gazdaságban, melyek kedvező hatásait, pl. energiaszámla csökkentése, egészségesebb lakó- és irodai környezet, a vállalati és lakossági végfogyasztók is

⁸⁷ Közlemény az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerről. Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal. Elérhető: <https://www.enhat.mekh.hu/ekr>

élvezhetik. Az EKR az energiahatékonysági teljesítmény javításával hozzájárul a kormány klímapolitikai célkitűzéseéhez, a hazai gazdasági teljesítmény és versenyképesség fejlesztéséhez, az energiafüggetlenség további erősítéséhez és a fenntartható rezsicsökkentéshez.

4.3.2.2. Megújuló Támogatási Rendszer (METÁR)

A megújuló energiaforrások felhasználásával történő villamosenergia-termelés támogatását célzó első METÁR-tendert 2019 szeptemberében hirdette meg a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal annak érdekében, hogy a Nemzeti Energia- és Klímastratégiával összhangban költséghatékonyan ösztönözze a környezetbarát, megújuló alapú villamosenergia-termelést, az új beruházások megvalósulását. Az első METÁR-tender a várakozásokat meghaladóan sikeres volt. A megújuló energiaforrások térnyerését támogatandó a 2019-es indulás óta összesen hat METÁR-tender zárult le.

4.3.3. Közlekedés

4.3.3.1. Zöld Busz Program⁸⁸

A Kormány 2019 szeptemberében fogadta el a nemzeti buszstratégia koncepcióját, a Zöld Busz Programot.⁸⁹ Ennek alapján az Innovációs és Technológiai Minisztérium felügyelete alatt jött létre a Zöld Busz Projektiroda. A program keretében 2020 és 2029 között összesen 35,9 milliárd forint áll rendelkezésre a 25 ezer főnél nagyobb lélekszámú városok és közlekedési közszolgáltatók számára, elektromos meghajtású buszok és önjáró trolibuszok beszerzésének támogatására. Átfogó cél a közösségi közlekedésben résztvevő autóbusz-állomány cseréje a hazai buszgyártás ösztönzésével, az üzemeltetett buszok átlagéletkorának, a buszos közlekedés károsanyag-kibocsátási értékeinek és fenntartási, üzemeltetési költségeinek csökkentése. A felhívás forrása a Zöldgazdaság Finanszírozási Rendszer.⁹⁰ A kormányhatározat kimondja, hogy a Magyar Állam 2020-tól kizárólag az elektromos meghajtású autóbuszok, valamint az akkumulátoros segédhajtású önjáró trolibuszok gyártását, beszerzését és továbbfejlesztését támogatja, azzal, hogy a nemzeti buszstratégiai koncepció forrásait rendelkezésre bocsátja.⁹¹

4.3.4. Gazdaságfejlesztés, ipar, vállalkozások

4.3.4.1. Zöld Nemzeti Bajnokok

⁸⁸ Összefoglaló a Zöld Busz Programról. Elérhető: <https://zoldbusz.hu/zold-busz-program/#>

⁸⁹ Magyarország új buszstratégiai koncepciójával és a Zöld Busz Mintaprojekttel kapcsolatos feladatokról szóló 1537/2019. (IX. 20.) Korm. határozat. Elérhető: <https://njt.hu/jogszabaly/2019-1537-30-22>

⁹⁰ Pályázati Felhívás - A Zöld Busz Program keretében Környezetkímélő, klímasemleges városi, elektromos meghajtású személyszállítási járművek beszerzésére és a kapcsolódó töltőinfrastruktúra kiépítésére. Elérhető: <https://zoldbusz.hu/files/ZFR-ZBP-005.pdf>

⁹¹ Magyarország új buszstratégiai koncepciójával és a Zöld Busz Mintaprojekttel kapcsolatos feladatokról szóló 1537/2019. (IX. 20.) Korm. határozat. Elérhető: <https://njt.hu/jogszabaly/2019-1537-30-22>

A 2014-2020-as időszak Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Programjának 1-es prioritása keretében a tavalyi évben összesen 59 db vállalkozás zöldgazdasághoz kapcsolódó fejlesztési igény támogatása valósult meg összesen 12,93 milliárd Ft értékben, a 2020-ban indult Zöld Nemzeti Bajnokok Programmal⁹² (GINOP-1.2.11-20), valamint a Műanyagipari Támogatási Program révén (GINOP-1.2.13-20, Az egyszer használatos és egyéb műanyagtermékek forgalomba hozatalának korlátozásával érintett, valamint az ezeket helyettesítő termékek gyártásával foglalkozó vállalkozások technológiaváltásának és kapacitásbővítésének támogatása). Ez utóbbi program a Közép-Magyarországi Régióban tevékenykedő vállalkozások részére is elérhetővé vált és összesen 3 db fejlesztés támogatása valósult meg 645 millió forint értékben (VEKOP-1.2.8-20). A zöld szempontok a 2021-2027-es időszakban még hangsúlyosabbak lesznek: már 2021. október elején megjelent a Zöld Nemzeti Bajnokok Program⁹³ új felhívása (GINOP Plusz-1.3.1-21) 30 milliárd forintos keretösszeggel.

A támogatás célja, hogy elősegítse a vállalati, közületi és lakossági zöldgazdasági beruházásokat kiszolgálni képes hazai gyártói bázis szélesedését és megerősödését, valamint hozzájáruljon a körforgásos gazdasági folyamatok kiépüléséhez.

A program keretében az energiahatékonysági beruházásokat kiszolgáló, másodlagos forrásból származó alapanyagot felhasználó vagy előállító, egyszer használatos műanyag termékeket kiváltó, a vízfelhasználás hatékonyság növelését szolgáló, vagy éppen az elektromobilitási beruházásokat ipari oldalról kiszolgálni képes gyártó vállalkozások megerősítésének támogatása a cél, 20 millió forint – 1,5 milliárd forint feltételeken vissza nem térítendő támogatással. A felhívás lehetőséget biztosít továbbá szakértői szolgáltatások minősített szolgáltatóktól való igénybevételére műszaki-, termék- és szolgáltatásfejlesztés, szellemi tulajdoni oltalomszerzés, marketing, márká- és arculatépítés, stratégiai és vállalati pénzügyi tanácsadás, valamint szervezet-, folyamat- és menedzsmentfejlesztés területén. Lehetőség nyílik továbbá megújuló energiaforrást hasznosító technológiák alkalmazására, minőség-, környezet- és egyéb irányítási, vezetési, hitelesítési rendszerek, szabványok bevezetése és tanúsítványok megszerzésére, illetve kísérleti fejlesztési tevékenységre is.

A vállalkozási szakpolitika mind a Zöld Nemzeti Bajnokok Programmal, mind a Műanyagipari Programmal eddig is támogatta és támogatni fogja a kkv-k fejlődését a környezetipari kereslet kielégítése érdekében, ezáltal hozzájárul a zöld közbeszerzési követelményeknek történő teljesebb megfeleléshez.

⁹² GINOP-1.2.11-20 Magyar Multi Program IV. - „Zöld Nemzeti Bajnokok” - Energhatékonyági fejlesztéseket kiszolgálni képes mikro-, kis- és középvállalkozások technológiafejlesztése és kapacitásbővítése. Elérhető: <https://www.palyazat.gov.hu/ginop-plusz-131-21-zld-nemzeti-bajnokok-a-zldgazdasg-terletn-mkd-mikro-kis-s-kzpvllalkozsok-technologiafejlesztsnek-tmogatsa-1#>

⁹³ GINOP_PLUSZ-1.3.1-21 „Zöld Nemzeti Bajnokok” – A zöldgazdaság területén működő mikro-, kis- és középvállalkozások technológiafejlesztésének támogatása. Elérhető: <https://www.palyazat.gov.hu/ginop-plusz-131-21-zld-nemzeti-bajnokok-a-zldgazdasg-terletn-mkd-mikro-kis-s-kzpvllalkozsok-technologiafejlesztsnek-tmogatsa-1#>;

4.4. Uniós finanszírozási eszközök

A Kormány előkészítette a 2021-2027-es EU-s fejlesztési ciklusra vonatkozó Partnerségi Megállapodást és a tervezett operatív programokat. A tervezett Partnerségi Megállapodás⁹⁴ alapján Magyarország 2030-ig szóló kiemelt célkitűzése a gazdasági és társadalmi versenyképesség növelése – a kedvezőtlen helyzetű térségek felzárkóztatásával egyidejűleg. A célkitűzések között a környezetvédelmi szempontok is hangsúlyos szerepet kapnak, hiszen a Partnerségi Megállapodás kiemelt célkitűzésként kezeli, hogy 2030-ig a gazdaság, a közlekedés és az energiatermelés zöldítésével csökkenjen az üvegházhatású gázok kibocsátása, melynek eredményeként javul a környezeti állapot minősége. A 2. szakpolitikai célkitűzésen belül (zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa) hangsúlyos szerepet kap például a hatékonyabb és takarékosabb energiafelhasználás, illetve a megújuló energiaforrások fokozott alkalmazása, a vízgazdálkodás, valamint a közüzemi ivóvíz- és szennyvízhálózatok fejlesztése, a külterületi zöldinfrastruktúra elemeit képező védett természeti területek és Natura 2000 területek fejlesztései, a körforgásos gazdaságra történő átállás, a városi levegőminőség javítása, a budapesti agglomeráció közlekedésének javítása, illetve a zöld átállásban az új digitális technológiák alkalmazása. Ezek kiegészülnek továbbá olyan további fejlesztésekkel, mint a vasútvonalak, közutak és kerékpáros infrastruktúra fejlesztése, valamint a kkv-k körforgásos gazdasághoz kapcsolódó fejlesztései. Ezekre alapozva a következő EU-s költségvetési időszakra a Kormány 8 operatív programot tervez, melyek közül a zöld közbeszerzés szempontjából különösen kiemelendők az alábbiak:

- a. **Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP Plusz)**⁹⁵: „a magyar mikro-, kis- és közepes vállalkozások megerősítésének stratégiája 2019-2030” dokumentumra alapozva a program 6 prioritástengelyén támogatná többek között a kkv-k növekedését és a versenyképesség előmozdítását, valamint a digitalizáció EU-s átlagot meghaladó mértékű fejlesztését.
- b. **Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz)**⁹⁶: a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP) folytatása, legfőbb célja a klímasemleges gazdaság elérésének támogatása. Összesen 5 prioritási tengelyt terveznek: 1. vízgazdálkodás és katasztrófakockázat-csökkentés, 2. körforgásos gazdasági rendszerek és fenntarthatóság, 3. környezet- és természetvédelem, 4. megújuló energiagazdaság, 5. Igazságos Átmenet Alap. Ezekhez kapcsolódva tervezik egyebek mellett a vízi közmű rendszerek fenntarthatóbbá tételét, a települési zöld infrastruktúra fejlesztését, környezeti irányítási és az ökoszisztéma szolgáltatások hasznosítását megalapozó információs rendszerek és intelligens energiarendszerek, -hálózatok és -tárolás meghonosítását.

⁹⁴ Partnerségi Megállapodás. Elérhető: <https://www.palyazat.gov.hu/partnersegi-megallapodas>

⁹⁵ Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP Plusz). Elérhető: <https://www.palyazat.gov.hu/gazdasagfejlesztési-es-innovacios-operativ-program-plusz>

⁹⁶ Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz) Elérhető: <https://www.palyazat.gov.hu/kornyezeti-es-energiahatekonysagi-operativ-program-plusz>

- c. **Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz (IKOP Plusz)⁹⁷**: az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP) folytatása, átfogó célja a fenntartható közlekedési formák támogatása, a kötöttpályás közösségi közlekedés és kerékpáros közlekedés fejlesztése, illetve a fenntarthatóbb és biztonságosabb közúti mobilitás például az alternatív üzemanyag-töltő infrastruktúra fejlesztése, valamint közlekedési módváltást elősegítő személygépjármű parkolók és kerékpártároló létesítmények fejlesztése, létesítése révén. Ezeket 3 prioritási tengelyen fogják támogatni a tervek szerint.
- d. **Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz)⁹⁸**: A beavatkozások között szerepel az integrált és befogadó társadalmi, gazdasági és környezeti helyi fejlesztés, a települési szintű energiahatékonyság előmozdítása és az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentése, valamint az IKT és okos település fejlesztések.
- e. **Digitális Megújulás Operatív Program Plusz (DIMOP Plusz)⁹⁹**: célja többek között digitális termékekre irányuló kutatásfejlesztési tevékenység ösztönzése, valamint a zöld átálláson belül az energiahatékonysági intézkedések digitális megoldásainak előmozdítása, így például az intelligens energiarendszerek-, hálózatok és –tárolás fejlesztése, továbbá az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatkezelés és a katasztrófavédelmi reziliencia és a körforgásos gazdaságra való átállás előmozdítása digitális megoldásokkal. Négy prioritás tengelyen valósulnak meg az operatív program fejlesztései.

A zöld közbeszerzések területén releváns fejlesztéseket a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszközből származó források lehívásához kapcsolódó Helyreállítási és Ellenállóképességi Terv (a továbbiakban: HET) is megfogalmaz. A Vízgazdálkodásról szóló „D” komponensben megfogalmazott beruházások a vízgazdálkodás javítását, fejlesztését célozzák. A Fenntartható Közlekedés támogatását célzó „E” komponens alapján 2040-ig bezárólag cél, hogy az ország közlekedési rendszerének zöld átállása rendszerszintű eredményeket hozzon. Ennek keretében a HET megfogalmaz az elővárosi vasúti hálózat (HÉV) bővítésére, a versenyképes városi és elővárosi járművek (zéró-emissziós/elektromos) beszerzésére, regionális közlekedési hálózatok fejlesztésére, a vasúthálózat fejlesztésére, elektromos/zéró emissziós buszok beszerzésére, kerékpárutak fejlesztésére és közösségi közszolgáltatások integrációjára vonatkozó beavatkozásokat. Az Energia – Zöld Átállás című „F” komponensben támogatásra kerül például a megújuló energiatermelési kapacitás létrehozása, valamint a fűtésrendszerek korszerűsítése. Továbbá, az Átállás a Körforgásos Gazdaságra elnevezésű „G” komponens támogatja a hulladékgazdálkodási infrastruktúra fejlesztését, illetve az ún. intelligens, innovatív és fenntartható ipar és másodnyersanyag piac erősítését.

⁹⁷ Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz (IKOP Plusz) Elérhető:

https://www.palyazat.gov.hu/integralt_kozlekedesfejlesztesi_operativ_program_plusz

⁹⁸ Terület és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz). Elérhető:

https://www.palyazat.gov.hu/terulet_es_telepulesfejlesztesi_operativ_program_plusz#

⁹⁹ Digitális Megújulás Operatív Program Plusz (DIMOP Plusz). Elérhető:

https://www.palyazat.gov.hu/digitalis_megujuulas_operativ_program_plusz#

5. Intézkedési terv

5.1. Célok

Magyarországnak a környezet- és klímavédelemmel, fenntartható fejlődéssel és a körforgásos gazdaságra történő áttéréssel összefüggésben a nemzetközi megállapodásokból és az EU által elfogadott politikai- és stratégiai dokumentumokból fakadó kötelezettségei teljesítéséhez, valamint saját, nemzeti célkitűzései sikeres eléréséhez elengedhetetlen a közbeszerzések területén a zöld szempontok minél szélesebb körű alkalmazásának elősegítése.

Annak érdekében, hogy ezen a téren érdemi előrehaladás következzen be, jelen stratégiai dokumentum a következő célok elérését tartja szükségesnek 2027-ig:

1. Az ajánlatkérők a zöld szempontokat a közbeszerzési eljárásaikban – a kötelező eseteken túl – minél szélesebb körben jelenítsék meg. Ennek érdekében a zöld közbeszerzési eljárások eredményes lebonyolításához szükséges készségek és képességek fejlesztésére és a jó gyakorlatok elterjesztésére irányuló támogató eszközrendszer épüljön ki.
2. A zöld szempontokat tartalmazó hazai közbeszerzések¹⁰⁰ számaránya 2027-re érje el valamennyi közbeszerzés számához viszonyítva legalább a 30%-ot.

5.2. Beavatkozási területek, intézkedések illetve eszközök

A zöld közbeszerzés elterjedésének segítése érdekében elsődleges kérdésként merül fel a kötelezések meghatározásának lehetősége. Ezzel összefüggésben ki kell emelni, hogy a kötelezés előfeltétele bármely területen a szükséges módszertanok rendelkezésre állása, amelyek tekintetében különösen támaszkodni lehet a már kidolgozott uniós zöld-környezetvédelmi követelményekre. A Kormánynak az általa irányított költségvetési szervek gyakorlatában indokolt legerősebben ösztönöznie a már rendelkezésre álló zöld szempontok alkalmazását. Lehetőséget kell azonban biztosítani arra, hogy az egyedi beszerzés sajátosságai, vagy adott esetben a piaci hatások miatt az ajánlatkérőknek legyen mozgástere a jogalkalmazásban.

Az ajánlatkérőket és a közbeszerzési szakemberállományt támogató, illetve orientáló, a zöld közbeszerzési kapacitásokat fejlesztő és kiépítő tudásanyag, eszközök, platformok létrehozására és működtetésére szükséges koncentrálni annak érdekében, hogy a zöld szempontok közbeszerzésekben való alkalmazása minél szélesebb körben tudjon megvalósulni.

¹⁰⁰ A Bizottság 2019. szeptember 23-i (EU) 2019/1780 végrehajtási rendelete a közbeszerzési hirdetmények közzétételére használandó hirdetnyminták („e-hirdetmények”) létrehozásáról és az (EU) 2015/1986 végrehajtási rendelet hatályon kívül helyezéséről a zöld közbeszerzés arányának mérését szolgáló hirdetményi mezőben a következő meghatározást alkalmazza: Zöld közbeszerzés - Olyan megközelítés (pl. környezetvédelmi címkének való megfelelés követelménye), amelynek célja az építési beruházás, áru vagy szolgáltatás környezeti hatásainak csökkentése. A meghatározás összhangban áll az Európai Bizottság a Környezetvédelmi szemléletű közbeszerzés című közleményében használt fogalommal, amelyet jelen stratégia is alapul vett. Az adat gyűjtésére több részből álló eljárás esetén részenként kerülne sor, az erre vonatkozó módszertan az EU által ajánlott módszertan fényében változhat. Elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:32019R1780>

Jellemző gyakorlat a zöld közbeszerzés ügyének aktív képviselőjére a tagállami közigazgatásban egy kompetencia centrum működése, amelynek szerepét Magyarországon a Közbeszerzési Hatóság láthatná el. Javasolt a Közbeszerzési Hatóság által e területen elindított és már meglévő kezdeményezések folytatása, illetve a kormányzati és a Közbeszerzési Hatóságnál zajló munka összehangolt kialakítása, egységes rendszerre fejlesztése annak érdekében, hogy a zöld közbeszerzési szempontokat érvényesítő gyakorlatok beépüljenek az ajánlatkérő szervezetek beszerzési rutinjába.

5.3. Intézkedések

5.3.1. Az egyes beszerzési tárgyak, termékek, szolgáltatások és építési munkák tekintetében közzétett zöld szempontoknak a közbeszerzési eljárásban való kötelező alkalmazhatóságának vizsgálata és a kötelezésre vonatkozó jogszabály előkészítése

Egyes beszerzési tárgyak, termékek, termékcsoportok vonatkozásában, ahol rendelkezésre áll uniós, vagy a jelen stratégia végrehajtása során kidolgozott egyéb zöld-környezetvédelmi közbeszerzési követelmény, a zöld szempontok alkalmazásának kötelező előírására is sor kerülhet. Ennek feltétele a módszertanok rendelkezésre állásán túl az, hogy megtörtént annak felmérése, hogy a kötelezések az egyes beszerzési tárgyak, valamint a kötelezésekkel érintett ajánlatkérői kör tekintetében – figyelemmel a hazai közbeszerzési piac, illetve a konkrét gazdasági szegmens sajátosságaira is – milyen hatást fejtenének ki.

Elsőként olyan jogalkotási javaslat előkészítése javasolt, amely – megfelelő felkészülési idő biztosításával – az ajánlatkérők meghatározott köre, elsődlegesen – azonban nem kizárólagosan – a központi közigazgatás számára előírná, hogy kötelezően alkalmazzanak zöld közbeszerzési követelményeket meghatározott termékek és szolgáltatások esetében, amelyeknél az uniós zöld közbeszerzési követelmények¹⁰¹ rendelkezésre állnak, és e követelmények előírása egyszerűen felmérhető, hogy nem jár negatív hatással sem a közpénzek hatékony felhasználása, sem a verseny szintje tekintetében. A jogszabály elfogadása után a kötelezések kiterjesztésének lehetőségét – az 5.3.3. b) pontja szerinti munka előrehaladásával összhangban – időszakonként indokolt felülvizsgálni.

A kötelező zöld követelményekre vonatkozó szabályozás előkészítése kapcsán szem előtt kell tartani, hogy a zöld közbeszerzési követelmények között az ajánlatkérők a lehető legnagyobb mértékben vegyék figyelembe a költséghatékony, technikailag, gazdaságilag és környezetvédelmi szempontból megfelelő energiahatékonysági intézkedéseket. Az uniós zöld közbeszerzési követelményekben meghatározottakon túl a szabályozni kívánt termék- és szolgáltatási körben lehetséges más energiamegtakarítási lehetőségeket is vizsgálni kell.

¹⁰¹ Jelenleg a következő beszerzési tárgyak, pontosabban termékcsoportok vonatkozásában áll rendelkezésre uniós zöld közbeszerzési követelmény: tisztítószeres és szolgáltatások; számítógépek, monitorok, táblagépek és okostelefonok; másolás és grafikai papír; adatközpontok, szervertermek és felhőszolgáltatások; egészségügyi ágazatban használt elektromos és elektronikus berendezések; villamos energia; élelmiszer-éttermi szolgáltatások és árusító automaták; bútor; képfalkó berendezések, fogyóeszközök és nyomtatási szolgáltatások; irodaépületek tervezése, kivitelezése és kezelése; festékek, lakkok és útburkolati jelek; közterület-karbantartás; úttervezés, építés és karbantartás; útvilágítási és közlekedési jelzések; közúti szállítás; egészségügyi szerelvények; textíliák; WC-k és vizeldék; szennyvíz-infrastruktúra; vízalapú fűtőberendezések. Elérhető: https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm

Felelős: közbeszerzésekért felelős miniszter

Cél: Azon beszerzési tárgyak, termékek, termékkörök vonatkozásában, ahol elérhető uniós zöld közbeszerzési követelmény vagy a jelen stratégia végrehajtása során kidolgozott követelmény, a kötelezés lehetséges körének felmérése és jogszabályi javaslat előkészítése.

A cél elérésének határideje: 2023. július 1.

5.3.2. A tiszta jármű irányelv és a hazai átültetését szolgáló jogi szabályozás szerinti minimális beszerzési célértékeknek való megfelelés nyomon követése és a megfelelést elősegítő intézkedések kidolgozása

A tiszta és energiahatékony közúti járművek használatának előmozdításáról szóló 2009/33/EK irányelv módosításáról szóló 2019/1161/EU irányelv alapján a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy az irányelv hatálya alá tartozó járművek és szolgáltatások beszerzése során az ajánlatkérők által lebonyolított beszerzések összessége elérje a meghatározott referencia időszakokban a tagállamok által elérendő minimális beszerzési célértékeket.

A tiszta járművek beszerzési célértékeinek teljesítéséhez a jogszabályi átültetésen túl gondoskodni kell finanszírozási programok rendelkezésre állásáról, amelyek támogatják a célértékek ajánlatkérők általi megvalósítását.

A szakpolitikai felelős klímapolitikáért felelős miniszternek folyamatosan nyomon kell követnie, hogy az adott referencia időszakban az egyes járműkategóriákra irányadó célértékek teljesíthetőek-e. Szükség esetén a miniszter javaslatot tesz a Kormány számára a célértékek teljesítéséhez szükséges további intézkedésekre.

Felelős: Technológiai és Ipari Minisztérium

Cél: Készüljön elemzés a tiszta jármű irányelv teljesítésével összefüggő kötelezettségek hatásairól az egyes ágazatokban, valamint valósuljon meg a célértékek teljesülésének folyamatos értékelése. Az eredményekkel összhangban álló finanszírozási programok legyenek elérhetőek a tiszta járművek beszerzéséhez.

A cél elérésének határideje: folyamatosan

5.3.3. A Közbeszerzési Hatóság, mint zöld közbeszerzési kompetencia centrum, a zöld közbeszerzési kritériumok alkalmazásának segítője; a gyakorlati zöld közbeszerzést támogató eszközök rendelkezésre állása

a) Közbeszerzési Hatóság – Zöld közbeszerzési kompetencia centrum

A Közbeszerzési Hatóság a zöld közbeszerzések területén az elmúlt években számos olyan kezdeményezést indított el, amelyek a zöld közbeszerzési kritériumok alkalmazásának szélesebb körben való elterjesztését célozzák: zöld közbeszerzési tematikájú konferenciák szervezése, zöld közbeszerzési honlap létrehozása és működtetése, a legjobb zöld közbeszerzési megoldásokat ösztönző Közbeszerzési Nívódíj, illetve helpdesk vonal

létrehozása, továbbá 2021-ben a Hatóság elindította a Fenntartható Magyarországért Programot, melynek keretében első lépéseként sor került a Fenntarthatósági munkacsoport megalakítására és a Zöld Kódex közzétételére.

Ugyanakkor figyelemmel arra, hogy nem valósult meg mindeddig áttörés a zöld közbeszerzés gyakorlati alkalmazásában, javasolt további olyan eszközök és ösztönzők kialakítása, amelyek célirányosan a zöld közbeszerzési gyakorlat kialakulását segítik elő. Ezen intézkedésekre továbbra is a Közbeszerzési Hatóság jóvoltából kerülhetne elsődlegesen sor, és a Közbeszerzési Hatóság a jövőben a zöld közbeszerzési szempontok alkalmazásának segítése érdekében egyfajta kompetencia centrumként működhetne. Tekintettel arra, hogy a Közbeszerzési Hatóság a közbeszerzési jogalkalmazást támogató funkciókat lát el a magyar közigazgatásban, illetve a korábbiakban is képviselte a fenntartható közbeszerzések népszerűsítését, szervezetében is kialakított és hosszabb ideje működtet a témakörért felelős egységet („Fenntarthatóság és Nemzetközi Kapcsolatok Főosztálya”), célszerű lehet a zöld közbeszerzés gyakorlati elterjesztése érdekében szükséges alábbi intézkedéseknek a Hatóság koordinációjával megvalósulnia.

b) A hazai közbeszerzésekben a gyakorlati alkalmazásba közvetlenül átültethető zöld-közbeszerzési megoldások kidolgozása

A stratégiában kifejtett szempontok¹⁰² alapján javasolt területek, ahol a gyakorlat számára jól használható zöld közbeszerzési kritériumok, szempontok kidolgozása – ideértve a beruházások előkészítése kapcsán alkalmazandó szempontokat és jó gyakorlatokat is – különösen indokolt lehet: *hulladékgazdálkodás, építőipar és épületek, vízgazdálkodás, energetikai ágazatok*. E területeken – konzultálva minden érdekelttel – elérhetővé kell tenni a gyakorlat számára jól alkalmazható szempontokat.

A hazai közigazgatásban a Közbeszerzési Hatóság – amennyiben szükségessé válik, adott esetben ágazati/műszaki külső szakértelem bevonásával – lehet alkalmas ilyen szempontok kidolgozásának koordinálására vagy a már kidolgozott szempontok tekintetében a hazai gyakorlati alkalmazáshoz szükséges adaptálására, az ágazati szaktudást biztosító szakértői munkacsoportok felállításával.

A szakértői munkacsoportok elsődleges feladata a zöld közbeszerzési kritériumok alkalmazását elősegítő, egyes beszerzési tárgyakra, termékekre, termékcsoportokra vonatkozó szempontok, módszerek, valamint iránymutatások kidolgozása (adott esetben a már kidolgozott módszerek adaptálása útján) lenne. A szakértői munkacsoportok a kritériumok kidolgozásához és bevezetéséhez kapcsolódan felmérik az adott beszerzési

¹⁰² A stratégia 1. címe a következő szempontokat határozza meg, amelyek általában minden intézkedési elem tekintetében relevánsak: az adott ágazat alkalmas-e a zöld szempontok integrálására és (uniós vagy hazai szinten) már léteznek-e kidolgozott módszertanok a zöld közbeszerzés gyakorlati alkalmazására (ez utóbbi inkább az alkalmazáshoz kapcsolódik, de új, a hazai viszonyoknak megfelelő segédletek kidolgozását is segítheti), az elérhető környezeti hatás, figyelembe véve az egyes beszerzési tárgyak közbeszerzési volumenét és az adott beszerzési tárgy környezeti jelentőségét, más ágazati szakpolitikákhoz való illeszkedés, a hazai iparstratégiai szempontok figyelembevétele a gazdasági hatásokat illetően, a különböző típusú beszerző szervezetek eltérő felkészültsége.

tárgyak, termékek, termékcsoporthok piacán a konkrét gazdasági szegmens sajátosságait, valamint figyelembe veszik az adott területre (iparágra) kidolgozott zöld szempontok alkalmazásával járó potenciális pénzügyi, gazdasági, különösen a hazai kis- és közepes vállalkozások versenyképességére, a közbeszerzési eljárásokban való részvételére gyakorolt hatásokat.

A felállított szakértői munkacsoportok által elvégzendő feladatok, célok kijelölésében, a tevékenységük nyomonkövetésében, illetve a csoportok összetételének meghatározásában a Közbeszerzési Hatóságot a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Tanácsa támogatná tanácsadó, véleményező szerepkörben.

A szakértői munkacsoportokban a fentiekben említett ágazati/műszaki külső szakértelem bevonása érdekében elsődlegesen releváns közigazgatási háttérintézményekre indokolt támaszkodni – pl. a Lechner Ödön Tudásközpont, Iparfejlesztési Közhasznú Nonprofit Kft., Herman Ottó Intézet – illetve az adott ágazat tekintetében érintett további szakmai érdekképviselői szervezetek és társadalmi szervezetek által delegált szakértőkre, továbbá az ajánlatkérői és ajánlattevői oldal érdekeit és szakértelmét is megjelenítő szereplőkre. Szintén lényeges a kidolgozott megoldások tervezetének az uniós forrásokból megvalósuló beszerzések ellenőrzésével és auditálásával foglalkozó hazai intézményekkel történő egyeztetése. A szaktudással rendelkező közigazgatási háttérintézmények (ennek hiányában adott esetben a Hatóság által megbízott szakértők) biztosítanák a tényleges munkavégzésbe bevonható ágazati szakértői kapacitásokat.

A kidolgozott zöld szempontokat és kapcsolódó iránymutatásokat a Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács útmutatóként fogadná el.

c) Zöld közbeszerzési eszköztár létrehozása

A Közbeszerzési Hatóság által jelenleg is működtetett zöld-, fenntartható közbeszerzési honlap zöld közbeszerzési eszköztárral való továbbfejlesztése valósulna meg. Az oldalon a kidolgozott zöld közbeszerzési követelmények, jó gyakorlatok, a zöld közbeszerzési szempontokkal kapcsolatos további oktató és tájékoztató anyagok, tanulmányok lennének ingyenesen hozzáférhetőek minden érdekelt szereplő számára.

A honlap így egy tudásmegosztó fórumként szolgálna, ahol az egyes érdekelt szereplők (akár az ajánlatkérői vagy ajánlattevői oldalról, vagy esetleg teljesen a magánszféra területén beszerzők) a zöld közbeszerzéssel kapcsolatosan bevált jó gyakorlatokról, eszközökről, módszerekről naprakészen tájékozódhatnak. Létrejöhet egy olyan fórum, ahol a zöld és fenntartható közbeszerzésben érdekelt valamennyi fél (ajánlatkérő szervezetek, gazdasági szereplők, egyéb érdekeltek) a tapasztalataikat folyamatosan meg tudnák osztani egymással.

A honlap továbbá támogatást nyújtana kifejezetten a közbeszerzési szakemberek számára akként, hogy a kidolgozott zöld közbeszerzési kritériumok elérhetőek lennének számukra adott termékek, termékcsoporthok vonatkozásában.

A honlapon elérhetőek lennének az életciklusköltség számítással kapcsolatban (a jelenleg is közzétetteken túl) további, egyes termékekre, termékkörökre kidolgozott módszerek,

útmutatók, valamint a más szervezetek által kidolgozott szakmai anyagok elérhetőségei, így az ökocímkék és környezetvédelmi vezetési rendszerek (különös hangsúllyal az EMAS környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszer) megszerzésével, illetve azoknak a közbeszerzési eljárásokban való alkalmazásával kapcsolatos tájékoztató anyagok, jó gyakorlatok elérhetősége is (5.3.4. és 5.3.5. intézkedések).

Felelős: Közbeszerzési Hatóság

Cél: Létrejönnek ágazati szintű, a hazai gyakorlati alkalmazásra közvetlenül felhasználható közbeszerzési segédanyagok, és megvalósul ezek honlapon történő közzététele.

A cél elérésének határideje: 2023. augusztus 31-ig legalább 3 beszerzési termék, illetve termékcsoport vonatkozásában, majd a stratégia megvalósítási ideje alatt folyamatosan.

5.3.4. Életciklusköltség-számítás minta módszerek kidolgozása egyes beszerzési tárgyak, termékek, termékcsoportok vonatkozásában az ajánlatkérő szervezetek számára

A Kbt. 76. §-a minden esetben a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat kiválasztását írja elő az ajánlatkérők számára. Meghatározott esetekben az ajánlatkérők a költséget életciklus-költség számítási módszerrel is meghatározhatják a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat kiválasztására. Az életciklus a definíciója szerint egy termék használatának, szolgáltatás nyújtásának vagy egy építési beruházás fennállásának összes egymást követő, illetve egymással kapcsolatban álló szakasza a nyersanyag beszerzésétől, illetve az erőforrások megteremtésétől az eltávolításig, ártalmatlanításig, az adott területek eredeti állapotának helyreállításáig, illetve a szolgáltatás vagy a használat végéig.

Az Európai Bizottság által működtetett Technikai Segítségnyújtási Eszköz uniós program keretében a Miniszterelnökség sikeres pályázatot nyújtott be egy, az életciklusköltség-számítás magyarországi közbeszerzési eljárásokban való alkalmazásának előmozdítását célzó projektre. A projekt megvalósítása a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (a továbbiakban: OECD) szakmai vezetésével és irányításával 2021 őszén megkezdődött, szoros együttműködésben a Miniszterelnökséggel.

A projekt keretében többek között sor kerül az életciklusköltség-számítás alkalmazásával kapcsolatos jelenlegi hazai közbeszerzési gyakorlatok felmérésére, a témával foglalkozó szakmai konferenciák tartására, illetve az életciklus-költség számítás gyakorlati alkalmazását elősegítő módszertani útmutatók és segédletek kidolgozására. A projekt fő célja kiemelten az életciklusköltség-számítás közbeszerzésekben való alkalmazásának szélesebb előmozdítása és ezen keresztül a hazai zöld közbeszerzések számának növelése, illetve olyan eszközök elérhetővé tétele, amelyek által érthetővé és egyszerűbbé válhat e módszer alkalmazása.

Felelős: közbeszerzésekért felelős miniszter

Cél: A projekt keretében kidolgozott életciklus-költség számítást segítő eszközök publikálása.

A cél elérésének határideje: 2023 január

5.3.5. Az ökocímkék ajánlatkérők általi alkalmazását elősegítő, támogató eszközök kidolgozása

Az öko címkék a termék környezeti tulajdonságait jelenítik meg, jelentőségük különösen az árubeszerzések esetén mutatkozik meg (pl. tisztítószerek környezeti tulajdonságainak jelzésében), de szerepük lehet a szolgáltatás-megrendelések terén is. A közbeszerzésekben az öko címkék alkalmazásával lehetővé válik az életciklus szemlélet megvalósulása. Az öko címkék alkalmazása által azon közbeszerzési eljárásokban, ahol a környezetvédelmi kritériumok meghatározása műszaki szakértelmet igényel, az öko címke helyettesítheti ezt a speciális szaktudást, az öko címkék alkalmazásával gördülékenyebbé válik az eljárás.

Javasolt egy, az öko címkékre vonatkozó tudásbázis kiépítése, mivel így a közbeszerzési eljárás szereplői egyszerűbben beazonosíthatják a környezetbarát termékeket hazai és uniós szinten is. A tudásbázist a Herman Ottó Intézet honlapján javasolt kialakítani.

A Herman Ottó Intézet ítéli oda az öko címkéket a kritériumoknak megfelelő termékek tekintetében és a honlapjukon sok információ megtalálható az öko címkékre vonatkozóan, azonban olyan tudásbázis létrehozása is szükséges, amely összegyűjti az öko címkéket, azok közbeszerzési eljárásokban történő alkalmazásának javasolt módjait, valamint a közbeszerzési jó gyakorlatokat.

A Herman Ottó Intézet elkészítené az öko címkék megszerzésével, valamint közbeszerzési eljárásokban való alkalmazásával kapcsolatos tájékoztatót, útmutató anyagokat, valamint az öko címkék megszerzésével és alkalmazásával kapcsolatban előadások, illetve képzések szervezése is az intézet feladata lenne. A tájékoztató, útmutató anyagok a Herman Ottó Intézet honlapja mellett az 5.3.3c) pontban leírt zöld közbeszerzési eszköztár oldalán is közzétételre kerülnének. Az 5.3.3b) pontban leírtakkal összhangban az intézet a zöld közbeszerzési kritériumok kidolgozására létrehozott szakértői csoportok munkájában is részt venne.

Szintén javasolt bevonni az említett képzések, előadások tematikájába a környezetvédelmi vezetési rendszerek (különösen az EMAS) közbeszerzési alkalmazására vonatkozó ismeretek terjesztését.

Felelős: környezetvédelemért felelős miniszter (Herman Ottó Intézet) Cél: Az öko címkék hazai közbeszerzési alkalmazását segítő eszközrendszer kidolgozása.

A cél elérésének határideje: 2023. december 31.

5.3.6. Finanszírozási források elérhetővé tétele a hazai kkv-k részére a zöld közbeszerzési követelményeknek történő megfelelés, öko címkék megszerzése, környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszer bevezetése érdekében

A zöld közbeszerzés alkalmas a hazai kkv-szektor versenyképességének, innovációs hajlandóságának erősítésére. A keresleti oldal változó igényeihez való alkalmazkodás a vállalkozások számára erőforrások befektetését igényli, amely ugyanakkor európai szinten is versenyképesebb és jobb minőségű technológiák felhasználásához segíti hozzá a vállalkozásokat. A kötelező zöld közbeszerzés uniós szintű szabályai és tervei is megkövetelik a gazdaság felkészülését.

A zöld közbeszerzésekben előírt követelményeknek való megfelelés révén a hazai kkv-szektor versenyképessége is növelhető a hazai közbeszerzési piacon. Szükséges ezért a jelenleg elérhető iparfejlesztési források körében célzottan a zöld közbeszerzésre való felkészülést segítő források elérhetővé tétele, amelyek felhasználhatóak kifejezetten valamely közzétett zöld közbeszerzési kritériumnak történő megfelelés, ökocímke megszerzése, illetve környezetvédelmi vezetési rendszerek, különösen pedig az EMAS környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszer bevezetése céljára.

Felelős: Technológiai és Ipari Minisztérium

Cél: A zöld közbeszerzési versenyképességet elősegítő támogatási program rendelkezésre állása kkv-k számára.

A cél elérésének határideje: 2022. január 1-től a teljes időszak alatt a támogatási programok tervezése során.

5.3.7. Zöld közbeszerzési szakmai kapacitások erősítése. Ajánlatkérő szervezetek beszerzési szervezetének fejlesztése, ajánlatkérői zöld közbeszerzési stratégiák kialakításának támogatása; felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadók, ajánlatkérő és ajánlattevő szervezetek közbeszerzési szakember állományának képzése

a) Bár egyes nagyobb ajánlatkérők – jellemzően települési önkormányzatok – rendelkeznek valamilyen részletezettségű zöld szempontokat is figyelembe vevő közbeszerzési stratégiával, zöld közbeszerzési szabályzattal, biztosítani kell a külső szakértelmet, hogy, hogy az adott szervezet kialakítsa saját zöld közbeszerzési stratégiáját. A zöld közbeszerzés szervezeti bevezetésével kapcsolatos útmutatást a zöld közbeszerzési eszköztáron (5.3.3c)) keresztül bármely ajánlatkérő szervezet számára elérhetővé kell tenni.

b) Az ajánlatkérők beszerzési szakember állományának, illetve a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadók képzése, a zöld közbeszerzési kritériumok alkalmazásával kapcsolatos információk és jó gyakorlatok átadása szintén elengedhetetlen a stratégia céljainak eléréséhez. Az intézkedés végrehajtásához kapcsolódóan ki kell emelni, hogy az uniós szinten meghatározott zöld közbeszerzési követelményekről kidolgozott képzési tananyag is rendelkezésre áll.¹⁰³ Az ajánlatkérők számára biztosított képzések az ajánlattevők számára is elérhetőek kell, hogy legyenek.

Felelős: Közbeszerzési Hatóság, közbeszerzésekért felelős miniszter

Dátum: a stratégia elfogadását követően folyamatosan

5.4. Monitoring és értékelés

A stratégia céljainak megvalósulását segítő intézmény-közi egyeztetések

A közbeszerzésekért felelős miniszter vezetésével időközönként állami vezetői szintű egyeztetésekre kerül sor az érintett szakpolitikai területek és a szakpolitikát végrehajtó

¹⁰³ Az Európai Bizottság honlapján található Zöld Közbeszerzési Eszköztárt bemutató oldal. Elérhető: https://ec.europa.eu/environment/gpp/toolkit_en.htm

intézmények részvételével, hogy megvitassák a zöld közbeszerzések előmozdítása terén elért eredményeket és kihívásokat, valamint összehangolják a vonatkozó álláspontokat.

A stratégia végrehajtásának monitoringja és felülvizsgálata

A stratégia végrehajtásának monitoringját a közbeszerzésekért felelős miniszter végzi, melynek keretében – a feladatok felelőseinek információ-szolgáltatása alapján – folyamatosan követi az egyes intézkedések teljesülésének állását és háromévente (2025 első felében, majd a stratégia végrehajtásáról 2028 első felében) jelentést készít a Kormány részére. Előterjesztésében a miniszter – különös figyelemmel a dinamikus uniós jogfejlődésre – javaslatot tehet az intézkedési terv módosítására is. A miniszter figyelemmel kíséri a stratégia egészére vonatkozó célérték megvalósulását és a hároméves felülvizsgálat során javaslatot tehet a célértéknek a hátralévő időszak tekintetében történő emelésére.

A monitoring feladatok körében az Elektronikus Közbeszerzési Rendszer adataira támaszkodva a közbeszerzésekért felelős miniszter figyelemmel kíséri a zöld közbeszerzések számának és értékének valamint hazai közbeszerzésekhez viszonyított számarányának alakulását is, valamint a tiszta járművek beszerzésére vonatkozó arányok alakulását.

Felelős: közbeszerzésekért felelős miniszter

Dátum: folyamatosan, háromévente jelentéstétel és felülvizsgálati kötelezettség mellett

Függelék –

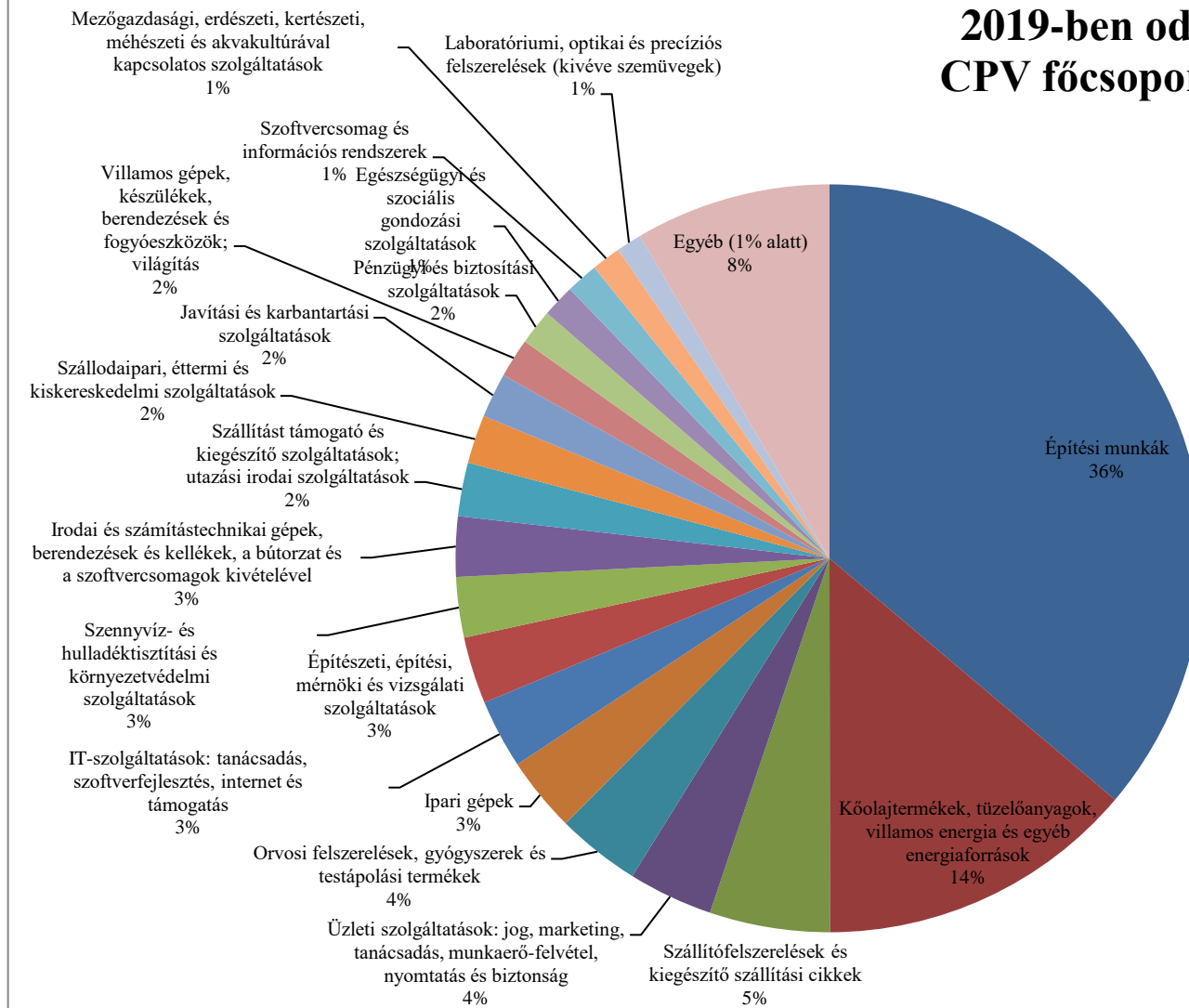
- **egyres beszerzési tárgyak gyakorisága a magyarországi közbeszerzések összességében¹⁰⁴**
- **a zöld közbeszerzések részeinek és értékének aránya egyes CPV főcsoportokon belül¹⁰⁵**

¹⁰⁴ A diagramok nem a zöld közbeszerzések, hanem általában minden közbeszerzésen belül az egyes beszerzési tárgyak nagyságrendjét mutatják. A beszerzési tárgyak nagyságrendje tükrözi, hogy egyes területeken a zöld közbeszerzési szakpolitikai intézkedések bevezetése milyen hatást tud kifejteni.

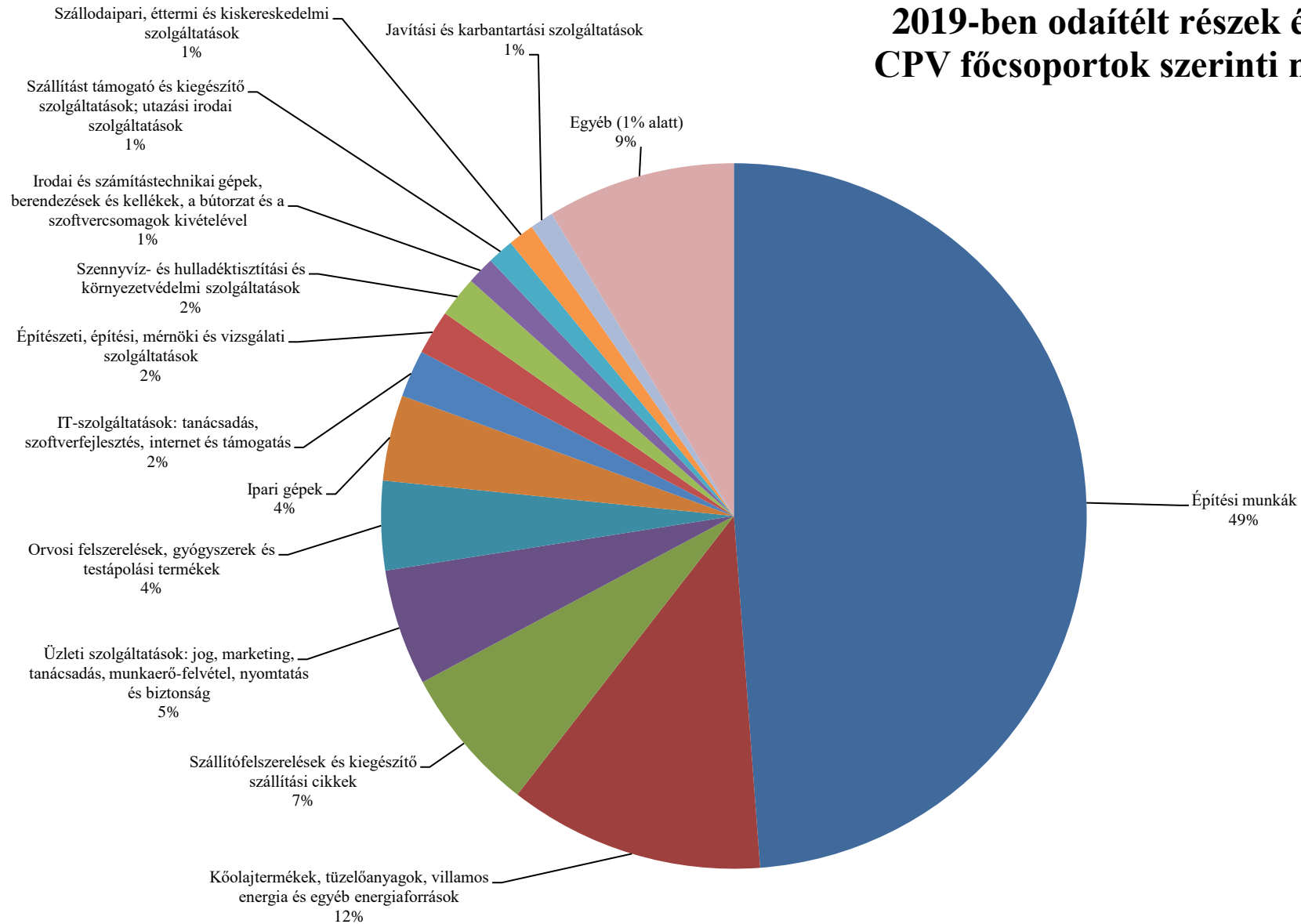
¹⁰⁵ A táblázatban bemutatott adatok forrása az EKR. Az „Egyéb” kategória - a könnyebb megjeleníthetőség érdekében - azon CPV főcsoport összevont adatait tartalmazza, amelyek az összes rész kevesebb mint 2%-át teszik ki, illetve a 2019. évi adatok esetében azon részek adatait, ahol a fő CPV kód nem került megadásra a hirdetményben (2020. évben ilyen rész nem volt a vizsgált adathalmazban).

A könnyebb megjeleníthetőség érdekében a diagrammok csak azon CPV főcsoportok adatait tartalmazzák, amelyekhez tartozó legalább egy részben valamely környezetvédelmi szempont megjelölésre került.

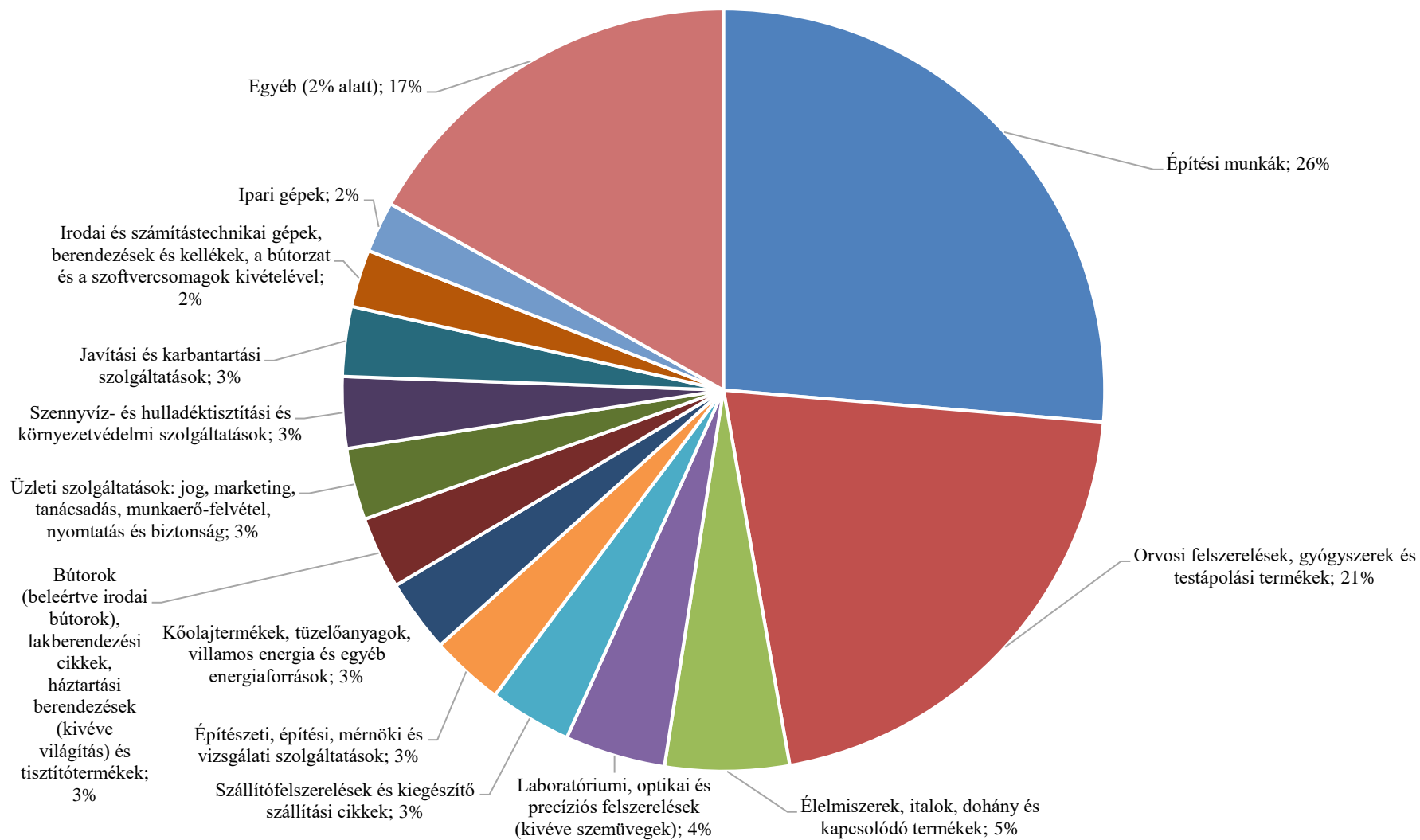
2019-ben odaítélt részek számának CPV főcsoportok szerinti megoszlása

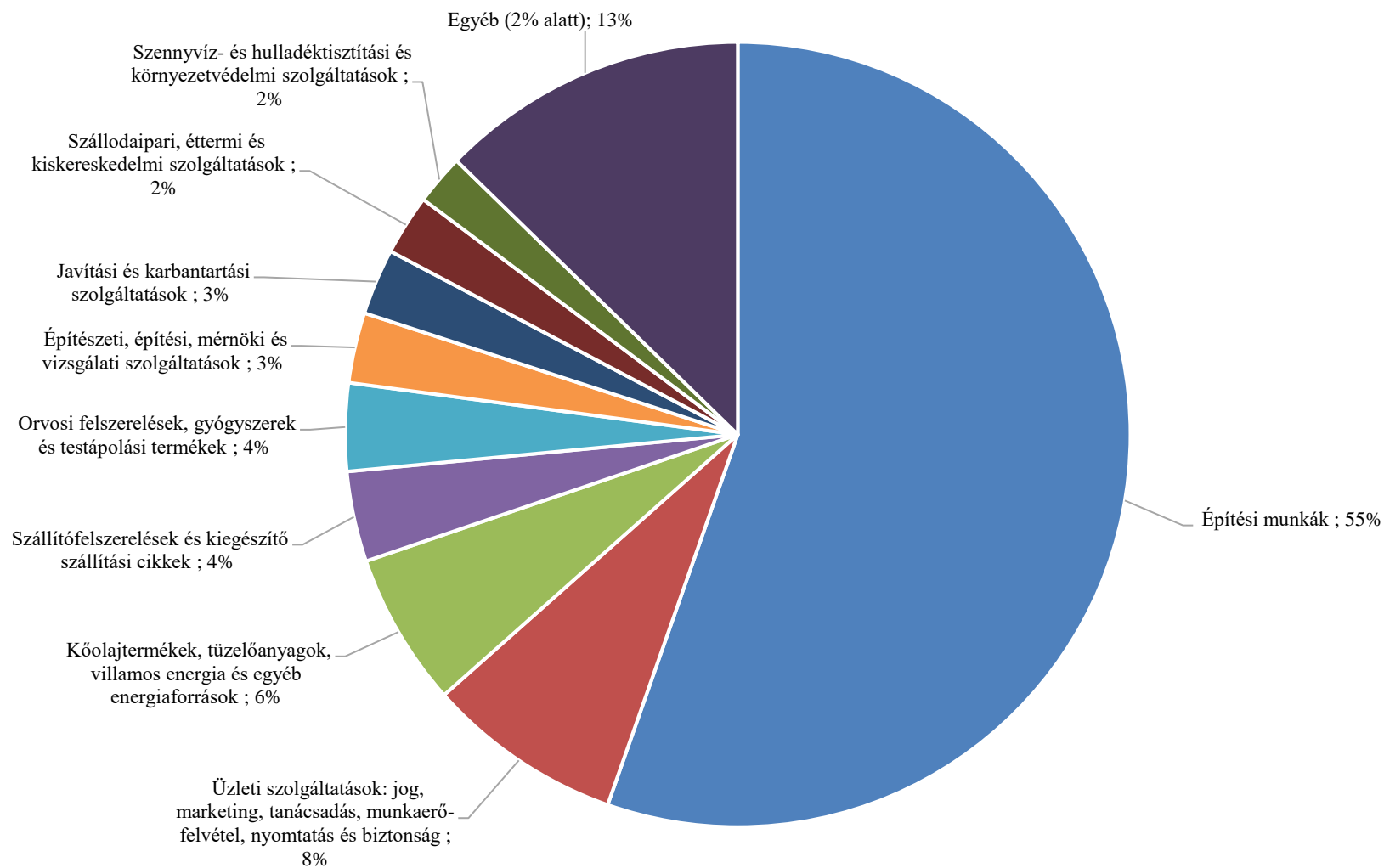
2019-ben odaítélt részek értékének CPV főcsoportok szerinti megoszlása

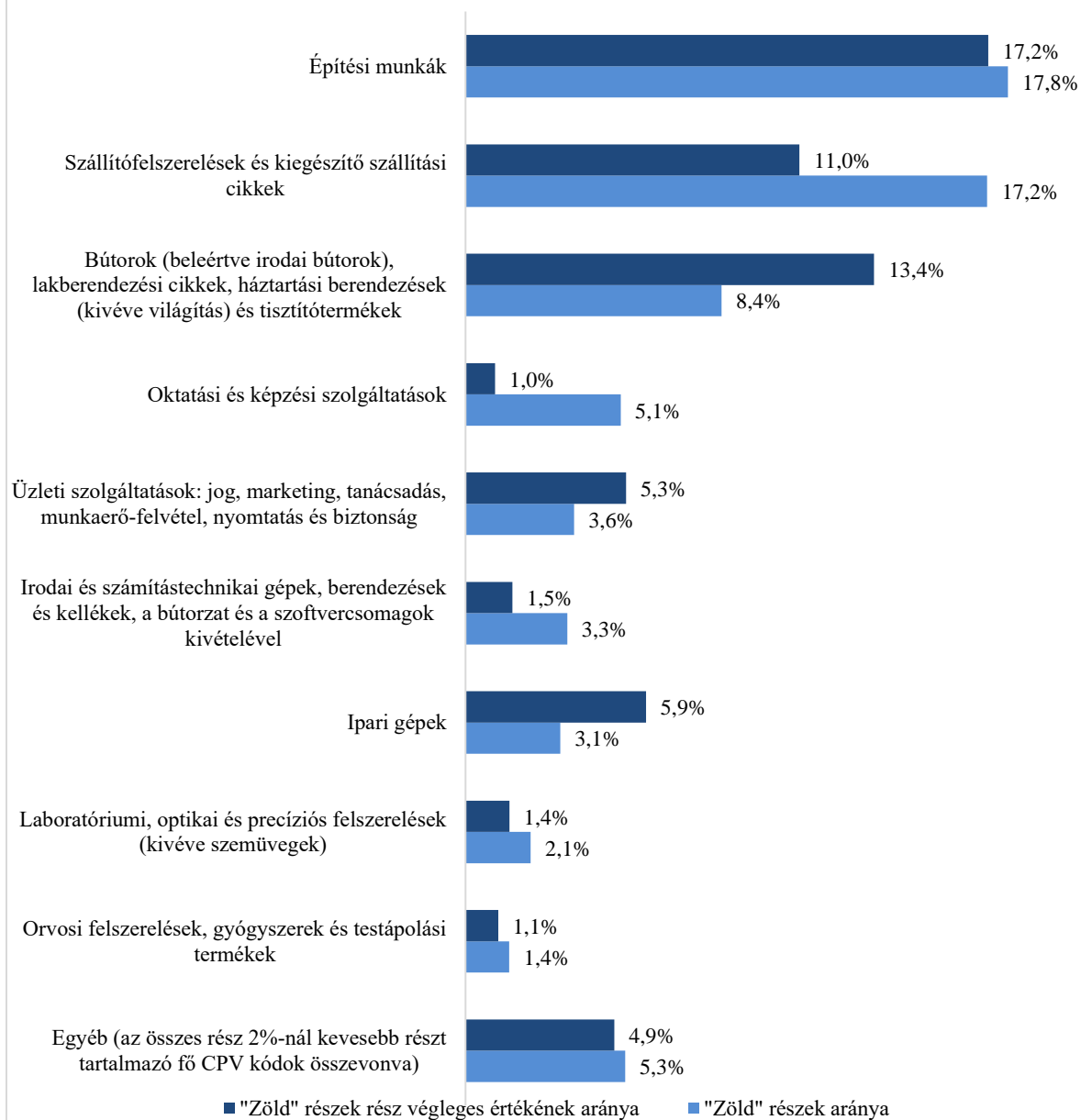
2020-ban odaítélt részek számának CPV kódok szerinti megoszlása

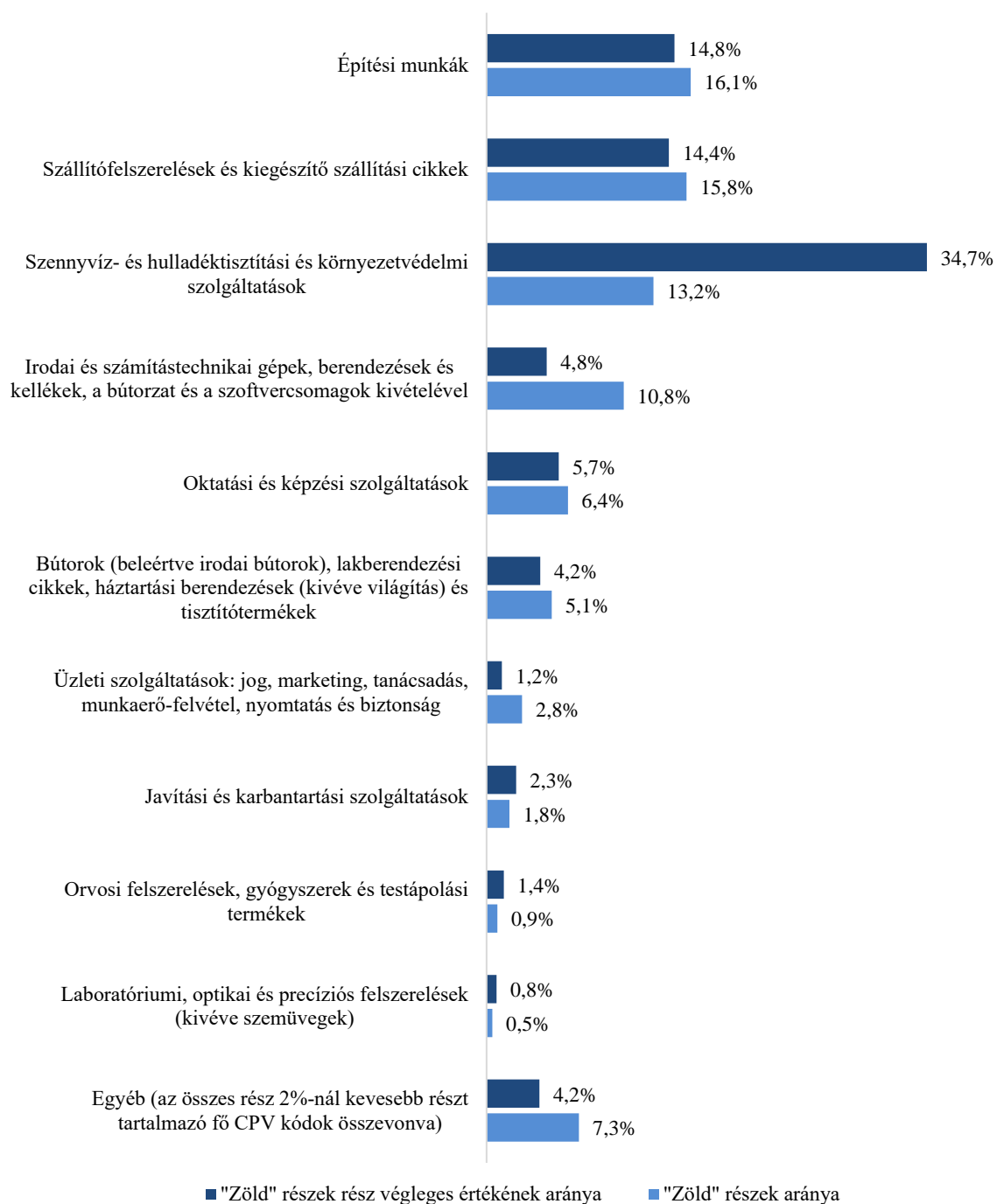
2020-ban odaítélt részek értékének CPV kódok szerinti megoszlása

Zöld közbeszerzések részeinek és értékének aránya az egyes CPV főcsoportokon belül a 2019. évben (nemzeti eljárásrend)

Zöld közbeszerzések részeinek és értékének aránya az egyes CPV főcsoportokon belül a 2020. évben (nemzeti eljárásrend)

Zöld közbeszerzések részeinek és értékének aránya az egyes CPV főcsoportokon belül a 2021. évben (nemzeti eljárásrend)

